

# **Een Christelicke waerschouwinge**

**voor alle menschen, hoe sy der werelt, de sonden, de lust des vleeschs, sullen schouwen ende mijden, wat den loon der sonden sy, en hoe sy haer moeten met Israel wt dat blinde, verkeerde Egipten, leyden laten...**

**Albert Verspeck**

## **bron**

*Albert Verspeck, Een Christelicke waerschouwinge, voor alle menschen, hoe sy der werelt, de sonden, de lust des vleeschs, sullen schouwen ende mijden, wat den loon der sonden sy, en hoe sy haer moeten met Israel wt dat blinde, verkeerde Egipten, leyden laten.... z.n., z.p., 1577*

Zie voor verantwoording: [http://www.dbnl.org/tekst/vers190chri01\\_01/colofon.php](http://www.dbnl.org/tekst/vers190chri01_01/colofon.php)

děni

*Sephania 2. vers. 1.*

*Vergadert v ende coemt herrewaerts, ghy verdrietelick volck, eer dat oordeel wtgaet, op dat ghy niet als kaf by daghe wech vaert, eer den grimmighen toorn des Heeren ouer v coemt: soect den Heere alle ghy allendighe inden lande, op dat ghy syne rechten onderhout, soect gerechticheyt, soect ootmoedicheyt, op dat ghy inden daghe des torens des Heeren, moecht verborghen worden, >&=c.*

*A. Ver. S.*

*Miches 4. vers. 2.*

*Coemt laet ons opclimmen, tot den berch onses Heeren, onses Godts Jacobs, op dat hy ons zijne weghe leere, ende op syne paden mogen wandelen, want van Sion sal die Wet wt gaen, en des Heeren Woort van Jerusalem.*

*1577.*

**Groete.**

*A. VER. S.* een medeghenoot der Gemeenten Jesu Christi, die om die belijdenisse der waerheyt ben veriaecht, veruolcht, berooft, ende na mijn leuen ghestaen, wensche veel ghenade ende vrede, liefde ende barmherticheyt, van God onsen lieuen Hemelschen vader, door synen Sone Jesum Christum, alle vrienden, broeders ende susters inden Heere, die nu hier ende daer verstroyt zijn, op dat wy hier in dese blinde verkeerde, erghe ende boose werelt, in dese laetste ende periculose daghen, onder dit <sup>a</sup> arch ende verkeert gheslachte, met een opgheheuen hoofd mochten wandelen, Jae onsen hemelschen <sup>b</sup> roep also waernamen, dat wy de lendenen onses ghemoets <sup>a</sup>Phil. 2.15  
<sup>c</sup> opschorten, onse lichten ontstaecken, in onse Siele brandende, voortginghen, <sup>b</sup>1. cor. 1.24  
Jae dat onse sprake aen allen canten, met dat <sup>d</sup> sout des godlicken woorts also <sup>c</sup>Luc. 12.35  
vermengt ware, dat wy met woort ende wandel, sulck een getuygenis van ons <sup>d</sup>mat. 5.13  
gauen, op dat een yegelick mensche door onsen wandel <sup>e</sup> mochte spueren, dat God onsen Vader ende wy kinderen des Alderhoogsten door Jesum Christum <sup>e</sup>mat. 5.14  
gheworden zijn, op dat daer door, ende met werckinge Godes, die blinde werelt eenmael mocht recht opwa

ken, haer bekeeren, boete doen, den <sup>f</sup> Euangelium van herten geloouen, op dat het  
rijcke Christi daghelicx vermenichfuldige ende toeneme, ende dat rijcke des Satans <sup>f</sup>mar. 1. 15.  
verualle ende afbreke, op dat sy mede, seg ick, deelachtich werden, dat vruechdenrijck,  
dat eewighe heyl, van Jesu Christo, die daer is een ghetrouwe getuyghe, <sup>s</sup> een prince  
der Coningen, op aerden die ons bemint heeft, ende gewasschen van onse sonden <sup>s</sup>apoc. 1.5.  
in zijnen bloede, en heeft ons tot Coninghen ende Priesteren ghemaect, voor God  
ende zijnen Vader,

den welcken sy eer ende ghewelt van ewicheyt tot ewicheyt, Amen.

***Vermaninghe tot boete.***

HOort ghy menschen kinderen opent v ooren O ghy dooue <sup>u.o.</sup> bereydet uwe siele ghy hertneckighe <sup>p</sup> wast u ghy onreyne, reynicht u ghy Melaetsche doet u bose wesen <sup>u.o.</sup> Ja. 4.8  
 verre van u wech ghy sondaers, hoe langhe, hoe lange willen noch by u die <sup>p</sup>Esa.1.16. Jere.4.14.  
 schadelijcke ghedachten zijn, hoe langhe wilt ghy noch dwaes <sup>q</sup> ende dul zijn, hoe langhe wilt ghy noch <sup>r</sup> in die duysternisse wandelen en die een sonde op die ander <sup>q</sup>Hos.4.16  
<sup>s</sup> hoopen, och mensche hoe langhe wilt ghy noch uwen lust tot <sup>t</sup> spotternie hebben, <sup>t</sup>Psal. 82.5  
 lichtueerdicheyt *ende* ydelheyt, voortbrenghen, hoe langhe wilt ghy noch der <sup>s</sup>Jer. 9.3  
 werelt dienen, het vlees ende den lust der ooghen beleuen in een <sup>u</sup> pralich, prachtich, <sup>t</sup>Jere. 9.5.  
 houeerdich leuen, u aertsch lichaem verchieren ende op proncken, hoe lange wilt <sup>u</sup>psa. 40.5.  
 ghy noch O ghy verdwaelde van den weghe des Heren dat onschuldige bloet <sup>a</sup>  
 verghieten, het welck uwe vooruaders vanden beghinne altijd ghedaen hebben, <sup>a</sup>Gene. 4.3 2.pa.24.20. Mat. 23.33. Luc. 11.51.  
*ende* laden also op u alle dat bloet dat op aerden ghestort is, van den bloede des Rechtueerdigen Abels aen tot op dat bloet Sacharias des soons Barchi, den welcken ghy gedoot hebt tusschen den Tempel ende den Altaer, *ende* veriaecht veruolcht ende doodet noch die knechten des Heren tot op den dach van heden, O wee wee de sulcke in den dach des Oordeels, hoe langhe wilt ghy noch o mensche op die verganckelicke  
<sup>b</sup> Rijckdommen hopen, *ende* den eenen acker aen den anderen trecken, *ende* also dat goede saet des Goddelicken woorts van die <sup>c</sup> doornen *ende* distelen in uwe Siele <sup>b</sup>Psa.52.9 Jer. 17.11. Luc. 12.19  
 laten tondergaen ende verdrucken, och hoe langhe wilt ghy lieden noch in dese <sup>c</sup>Luc. 8.14. I. Tim. 6.9.  
 leste ende perijkelose dagen metten geroofden buet uwe steden, huysen en personen verchieren, hoe langhe sal haet nijt, twist, twedracht, moorden, wurgen, d.4. Esd. 16.48  
 branden, stelen onder v lieden ouer uwen naesten noch residentie hebben, hoe langhe sult ghy mensche noch den <sup>e</sup> tijt van vrom te worden vertrecken, *ende* den dach der boete wt stellen, O neen neen mensche, neemt niet langher <sup>f</sup> be- <sup>e</sup>Esa. 1.3. Jere. 8.4.  
<sup>f</sup>Sie. 18.25 Acto. 3.19.

raet noch wtstel, en vertrect toch niet den eenen dach aenden anderen, want des Heeren <sup>e</sup> iock is licht, ende zijn last en is niet swaer, nu ist noch den tijt van <sup>h</sup> bekeringhe, nu is noch den dach van Salicheyt, daerom een ijder spoedighe hem <sup>i</sup> ende staei op wten slaep der sonden <sup>k</sup>, verootmoedighe sich voor den alderhoochsten, buyghe de <sup>l</sup> knien sijns herten, roupt wt het binnenste zijnder Sielen <sup>m</sup> sonder op houden, oft God eenmael genade gaef dat v gebet door de <sup>n</sup> wolcken dronghe ende door den hemel braeck ende also tot die Ooren onses Gods ghenaeckte, so mochte v des heeren <sup>o</sup> wegen bekent, ende zijnen wille gheopenbaert worden, O menschen laet v onderwijsen <sup>p</sup> leert wijsheyt soe sult ghy God vresen, want die vreese des Heeren is het beghinsel der wijsheyt, ende zijne <sup>q</sup> tacken die groeyen eewichlijc, O mensche wie sijt ghy, opent uwe ooren ende aenhoort de stemme uwes godts, luystert op de reden der propheten <sup>r</sup>, maect v op de straten, tredet op die wegen vraecht naer den alder oudtsten wech, na den wech des eewigen leuens, en hy sal v spreect de Heere heere gewesen worden, maer wie isser uwe een die na God vraecht, wie sucht, claecht, huylt ende weent ouer zijne misdaden en ongerechticheden, O ghy traghe onnaxame, erghe, verkeerde, ende blinde werelt, wie worter oytmoedich, lancmoedich, saechtmoedich, ende Arm van gheeste, wie isser verslagen in zijn ghemoet, wie worter reyn van herten, wie isser met barmherticheyt ontsteecken, wie laecht daer naer den vrede des Heeren, wie zijnse die daer hongeren naer dat Hemelsche Manna, wie isser toch die daer dorst nae de Fonteyne des eewighen leuens, om also inder Sielen versadicht te worden, wie isser die naer dat gelooue vraecht, Ja wie spreect daer tot zijnen vrient, komt laet ons tot dat huys des heeren, den berch Sion, die stadt des leuens ende dat nieuwe Jerusalem ghaen, wie bereydet hen tot den strijdt om teghen zijn eyghen vlees, hel, duyvel, doot te campen, wie neyghet zijne ooren naer dat gheluyt der Basuynen, ende wie schicke hem naer der Trompetten gheschrey, Och wie

<sup>e</sup>mat. II. 30<sup>h</sup>2 Cor. 6.2<sup>i</sup>Ep. 5.14<sup>k</sup>Jac. 4.10.<sup>l</sup>Heb. 12.12.<sup>m</sup>Luc. 18.2<sup>n</sup>Ec. 35.27<sup>o</sup>Jaco. 1.6.<sup>p</sup>Pro. 2.2.<sup>q</sup>Eccl. 1.26.<sup>r</sup>Jer. 6.16. Cant. 5.6.

isser die haer van den Enghel des Heeren laten teeckenen in haer voorhoofd metten  
 naem des hemelschen Jerusalems, om also onsen hooftman Christum Jesum den  
 hertoge des gheloofs naer te volghen ende zijn gheboden te beleuen: O neen neen  
 ghy traghe, meent ghy dat ghy v voor de ooghen des heeren altijd cont verberghen,  
 ofte meent ghy in uwe Hutte eewelijcken op der eerden in wellust des vlees, ende  
 naer den wil uwes herten te leuen, ofte en weet ghy niet dat de here heeft oogen <sup>f</sup> als  
 vier vlammen, kent ende weet alle v <sup>1</sup> ghepeysen, ghedachten ende wercken, ick <sup>f</sup>Apo.2.18  
 wil spreckt de Heere mijne hant wt strecken ouer de inwoonders des lants want <sup>1</sup>Jer.11.20  
 sy bedrijuen <sup>u</sup>alle ghiericheyt cleen ende groot, beyde de Propheten *ende* Priesters,  
 leeren allegader valschen Gods dienst ende troosten het volck in haer ongeluck,, <sup>u</sup>Jer. 6.13 ende .8.7.  
 ende seggen vrede vrede, daerom sullen sy beschaemt blijuen omdat sy sulcken  
 grouwel bedrijuen spreckt den heere, maer hoe den dach des heeren meer naeket,  
 hoe dat daer weynigher menschen zijn die des heeren stemme, woort ende waerheyte  
 ghehoor gheuen, te recht spreckt den heere van v ghy sondaers, dit volck es wijs  
 ghenouch a quaedt te beleuen maer ghoet doen en willen sy toch nier leeren, wanneer  
 O mensche wilt ghy dan eens eenen dach verkiesen om <sup>b</sup> met God een verbont te  
 maken, dat onrecht te mijden, ende dat quaet te haten, den heere te dienen wanneer <sup>b</sup>Josu. 24.25. 4. Reg. 23.3  
 wilt ghy eens een naedencken hebben, O ghy versteende volcken op aerden, want  
 de dagen der straffinge, sijn nv voor handen <sup>c</sup> die Werelt sal trueren, Jae wee wee  
 der werelt *ende* die daerinne wonen om der sonden wille sullen die <sup>d</sup> steden <sup>c</sup>4. Efd. 15.15.  
 verschriect worden die huysen beuen, ende die menschen sullen vreesen want dat <sup>d</sup>4. Efd. 15.15.  
<sup>e</sup> vier is ontsteecken ende ten sal niet wt gheblust worden, al roupt ghy dan wee mijns  
 wee mijns, wie wil my in dien tijt ontslaen, so sal u toch den heere eensaem laten, <sup>e</sup>4. Efd. 16.15  
 want het beghin der smarten ende veel suchtens, het beghin der dierten, ende veel  
 dooden, het begin des Crijchs en die gheweldige sullen verschricken, iae het be-



ghin der quaden *ende* ghy sult alle beuen, wat wilt ghi dan *doen* ghy die nu naer uwes herten lust sin *ende* ghemoet wandelt, dan en <sup>f</sup> sal uwen schat ghelt, goet, ofte rijckdom in dien dage niet helpen, noch uwen hoochmoet ofte wellustich leuen <sup>f</sup>Sep.1.18. en mach v niet beschermen spreect de heere heere.

Hier om waect <sup>g</sup> waect O alle ghi die daer slaepet, staet op ghy luye, recht op v <sup>h</sup> hoofden tredet op uwe voeten alle ghi onnaramen, ghy die daer in uwe <sup>i</sup> sonden <sup>g</sup>Ko. 13.11. Eph. 5.14. *ende* ongerechtiche *den* versmoort licht, wordt <sup>k</sup> nuchteren ghy dronckene <sup>h</sup>Heb.12.13 beulijcht v tot den dienst des heren ghy traghe, daelt neder, daelt neder alle ghy <sup>i</sup>Efec. 16.6 hooghe <sup>l</sup> berghen, verschrickt *ende* beeft ghy hueuelen verschuert *ende* splijt v <sup>k</sup>I. Tes. 5.7 van een alle ghy steenclippen <sup>m</sup> verrijst ghy doode, staet op wt dat graf der sonden <sup>l</sup>Mich. 6.1 want dat <sup>n</sup> vier is voorhanden, *ende* den Yuer dijns Gods salt aensteken, hoe langhe <sup>m</sup>Jo. 11.25 wilt ghy dan noch O ghy blinde werelt in uwe sonden, iae in uwen bloede van dat <sup>n</sup>4. Efd. 16 15. hol der voeten tot bouen uwen hoofde toe versoncken ligghen, hoe langhe wilt ghy noch blint, stom, *ende* doof zijn, *ende* uwe oogen, lippen, *ende* ooren niet laeten openen, hoe zijn uwe Sielen so versteent, *ende* uwe herten, herder dan eenen Diamant gheworden, hoe sijt ghy so verurempt van dien die v naer zijn beelde gheschapen heeft, *ende* soe verbittert ouer dien die v so liefflick, vriendelick, *ende* goedertieren is, hoe zijn uwe steden, huysen, *ende* personen soe verwoest voor die ooghen des Heren, hebt ghy gheen naer dencken O ghy hoghe *ende* leghe, Arm en Rijck, cleen *ende* groot heeft v die Here niet gewaerschout en vermaent, waerschout v den alderhoochsten niet dach *ende* nacht om den toecomenden toorn te ontvlieden, waer thoe gheschieter, Oorloghe, Pestilentie, *ende* dieren tijt, en staet nv niet in de werelt, het een volck teghen dat ander, en laet die Here niet donderslagen gheschieden *ende* blixemen buyten vuyten hoghen Hemel voor v oogen neder dalen *ende* wie isser toch van v allen die hem daer door ontsettet, wiens herte worter beroert, wiens ge- ghemoet isser verslaeghen, wie vraechter <sup>o</sup> eens

<sup>o</sup>Acto. 9.6.

met Paulus Heere wat wilt ghy dat ick doen, O ghy verachters van des Heeren  
 onderwijsinge wilt ghy altijd verdoolt ghaen, en claecht dye <sup>p</sup> wijsheit niet daerbuyten,  
 en laet sy haer niet horen op der straten, en roupt si niet in uwe dueren, voor aen <sup>p</sup>Pro.1.20.  
 die poorten onder dat volck, hoe langhe wilt ghi noch onwetende, onwetende zijn en  
 uwen lust tot spottery hebben, wie hanckt de Wet des Heeren aen zinnen <sup>q</sup> halse, ende  
 wie schrijftse inde Tafele zijns hertsen ick recke spreekt den Heere mijn handt <sup>q</sup>Pro.3.4  
 wt ende niemandt en achter daer op, die <sup>r</sup> boden des Heeren die roepen daer buyten  
 ende die Enghelen des vredes die weenen bitterlijcken ende segghen die paeden <sup>r</sup>Efai. 33.7.  
 zijn woest daer en ghaet niemandt op der straten niemant en hout noch trouwe noch  
 geloue, daerom spreekt oock de Propheet Hoseam, de Heere heeft oorsaeck <sup>s</sup> te  
 schelden met de inwoonders des lants want daer en is geen Liefde, geen trouwe, <sup>s</sup>Hesa.4.3  
 geen woort Godts meer inden lande, dan Goodts lasteren, lieghen, moorden, steelen  
 ende ouerspelen doen, heeft die ouerhant ghenomen ende de een bloetschult compt  
 naer dander, secht toch ghy verdwaelde vanden wege des Heren, en zijn uwe wercken  
 niet al ydelheyt, lichtueerdicheyt, dertelheyt, wellusticheyt, houerdicheyt, in brassen  
 en suypen, in danssen en springhen, in cameran en onuerbaerheyt, in haet twist  
 kyuage, ende benijdinghe, ende v herten en zijnse niet met begheerlicheyt, ghiericheyt,  
 ende sorghe deser Neringhe, van ghelt ende ghoet onsteken, en iaecht ghy niet alle  
 naer een verghanckelicke Crone, en ist niet met v allen also, dat ghy veel meer souckt  
 der weerelt, het vlees ende den mensche te behaeghen dan uwen schepper, en ghaet  
 het niet also toe, wat den Coninc wil dat doet den Rechter, ende wat den Rechter  
 voorgeft dat consenteren die ondersaten, de <sup>t</sup> Rechters rechten om geschencken, de  
 Priesters predicken om loon, ende de Propheten waerseghen om ghelt, wee wee <sup>t</sup>Mic. 3.11.  
 v ghy Rechters ghy die daer om t gheschenck onrechte vonnissen wijst, die eensame  
 weduwen verdrückt, ende die wesen niet voor en staet, wee wee v ghi vremde <sup>u</sup>  
 herders ghy die van Godt niet ghesonden en <sup>u</sup>Jere. 23.1 Ezech. 13.3 ende  
 34.1

zjzt, ghy die de menschen cussens maect onder *den* armen, ende peulluwen totten  
 hoofde, ghy volghet al uwen eygen geest, ende predict Inegenen, dat woort der  
 lasteringen breect hem nu aen allen canten wt, daerom spreeckt de Heere, sulcke  
 herders <sup>a</sup> en sullen in de vergaderinge mijns volcks niet zjzn, noch in dat ghetal des  
 huys Israels en sullen zjzn geschreuen worden, daerom dat sy mijn volck verleyden, <sup>a</sup>Exe. 13.9.  
 ende prediken haer vrede als mijnen toorn noch over haer hangt, want sy plaesteren  
 al, spreeckt die Heere, met quaden kalck, maer ick wil eenen draeywint laten stormen  
 in mijnder verbolgentheyt, ende <sup>b</sup> eenen plasregen mijnen toorne, *ende* groote  
 hagelsteen en in mijnder gramschappen, die sullen die mueren omstooten, also dat <sup>b</sup>Eze. 13.16  
 haer gheheel timmeragie sal verschuert ende gebroken worden, O ghy ellendige  
 herders waer wilt ghy v dan verberghen, waer meent ghy v dan te keeren <sup>c</sup>, want het  
 vet ende de wolle der schapen, sal v als dan beschuldigen: Daerom, om dat ghy <sup>c</sup>Eze. 34.3.  
 de kudde daer voor gheweydet hebt. O wee, wee, v alle ghy arme schapen, die v van  
 alsulcke herders laet weyden op dat dorre lant, daer toch uwe Siele niet en mach  
 gespijst, noch ghelauet werden: hoe roemt toch mensche dat ghy so gheringe loopt,  
 na dat suerdeech der Pharizeen, ende drincket so geerne vanden wijn, die met water  
 vermengt is, ende versmaeyt also, dat broot des leuens dat hemelsche Manna, ende  
 en drinct niet vanden wijn die daer claer, louter, ende onuerualscht is, segt, isset niet  
 mensche, daerom, om dat ghy beyde den rechter ende prediker, beyde uwen vrient  
 ende de mensche, beyde der werelt *ende* v eygen vlees, sout mogen behagen, ende  
 also in uwe huysen, in uwe neeringhe *ende* coomanschap, in een ruym ende  
 gemackelick leuen, sout mogen blijuen sitten, om verganckelicke schatten, gout ende  
 siluer by een te vergaderen, O neen, neen, mensche schaemt v, verbercht v, huylt  
 ende weent, schriect ende beeft, voor dat vier, <sup>c</sup> des yuers dijns Gods, ghy Rechters,  
 ghy Predikers, ende schapen, die alsulcken wandel, werck, verkiest, beleeft ende <sup>c</sup>Nah.1.2  
 naercoemt, het is ingegaen *den* wech Caims,

ende gheuallen inde dwalinghe Balims, omt<sup>d</sup> gewins, wille, die vergaen zijn inden oproer Core, ghy sijt alle, wolcken sonder water, kale onvruchtbare bomen, <sup>d</sup>Jud.I.II.  
 twemaal verstoruen ende wtgewortelt, wilde gholuen der Zee die haer eyghen scande wt schuymen, hoe sijt ghy mensche aldus op dit aertsche gesint, waerom stopt ghy also uwe ooren, voor dat gheluyt der Hemelscher basuynen, ende sluyt uwe oogen voor dat claere licht der sonnen, waerom verherdet ghy uwe herte dat die claere morgen sterre niet en mach in v schijnen als den dagheraet. Och hoe is dat Goudt van v lieden so gheheel<sup>e</sup> verdonckert, ende dat sijn Goudt so eyslijck gheworden, want de steenen des heylichdoms, liggen op alle uwe straten verstroyt, de waerheyt <sup>e</sup>Clage Jeremie.4.1.  
 is by v wech gheuloden, *ende* de lueghen heeft haer naer by ghemaect, Och hoe is dat <sup>59.14</sup> recht onder v lieden soe te rug ghewecken, en die gherechticheyt verre van v afghetreden waerom en mach dat recht niet ten voorschijn comen, tis met v al <sup>59.14</sup>Esa.59.14  
 neen neen, want de waerheyt die wert geuangen gheleyt, en wie vanden quaeden afstaet die moet allemans roof zijn, siet *mensche* sulcx siet den heere ende het behaecht hem quaelijck datter gheen recht en is.

Hierom ghy sondaers, ghy ouertreders, ghy moetwillighe dwaelders, alle ghy spotters, met des Heeren woort ende Ordonnantie, Tis<sup>g</sup> lanck genouch des lust uwes vlees, den homoet uwes herten, de begerlickheyt uwer oogen beleeft ghedient ende <sup>g</sup>Esa. 1.16.  
 naer ghecomen, tis lang ghenouch den last der sonden op uwe<sup>\*</sup> schouderen ghedraghen, knechten Pharos ende des duyuels gheweest, tis hooch tijt wt Egipten <sup>\*</sup>Exo. 1.11  
 lant, die<sup>+</sup> Blinde ende verkeerde werelt te vlieden, want uwe sonden, misdaden, en ongherechticheden, uwe vuyle *ende* stinckende ombehoorlijcke wercken, v quaet <sup>+</sup>4.Es. 2.36.  
 hert, *ende* boose gedachten, sy zijn al door den hoghen Hemel, opgheclommen, *ende* voor dat<sup>++</sup> aenschijn des alderhoochsten verschenen *ende* beschuldigen v O mensche inde teghenwoordicheyt des Lams ende der Enghelen. <sup>++</sup>Gen.6.5.

Hierom o mensche alle ghi die op den aertbodem in uwe sonden en misdaden  
 verstrickt zijt, waer wilt ghy v toch keeren? waer meent ghy v toch te verberghen?  
 waer sult ghy v wenden? in wat speloncke sult ghi cruypen, oft wat berch sal der  
 staende blijven, die v mach beschermen; want <sup>s</sup> den toorn des Heeren wil wt breken,  
 ende met den <sup>h</sup> adem sijns monts dat aertrijck slaen, het is al o mensche voor sijnen <sup>1</sup>I. Tessa. 2.16.  
 ooghen, verontreynicht hemel ende aerde om der sonden wil <sup>i</sup>, die aerde ende die <sup>2</sup>2. Tes. 2.8  
 wercken die daer in zijn sullen branden, ende die elementen des hemels sullen <sup>2</sup>2. Pe.3.10  
 van hitte smelten, dan en isser noch <sup>k</sup> vre noch tijt meer tot bekeeringhe, dan en mach  
 v huylen, claghen, suchten, kermen ende weenen niet helpen, want die Heere <sup>k</sup>Pro. 1. 22  
 Heere is een <sup>l</sup>yverich God ende een wreker, ia een wreker is de Heere, ende toornich,  
 die Here is een wreker teghen sijne tegenpartijders, die het zijne vyanden niet <sup>1</sup>Nah. 1.2.  
 vergheten en sal, want hi roemt die daer toecomende is, ende en sal niet vertoeuen,  
 Ja hy <sup>m</sup> coemt ten oordeel metten outsten zijns Volcks, ende met zijne Vorsten, met  
 een veltgheschrey <sup>n</sup> ende stemme des aerts enghels, ende metter baesuynen. Want <sup>m</sup>Esa. 3.13.  
 ghy hebt (spreeckt den Heer) mijnen wijnberch verwoest, ende den roof der armer <sup>1</sup>I. Tes. 4.16.  
 is in uwen huuse. Als dan sal die <sup>o</sup> Zee ende die Aerde hare dooden geuen, ende alle  
 ooghen sullen dat Lam sien sitten opten stoel, ooc die, die in hem <sup>p</sup> ghesteken hebben <sup>o</sup>Da. 12.12.  
 sullen hem aenschouwen. Dan sal die <sup>q</sup> sonne in duysternisse, ende die mane in <sup>p</sup>Apo. 1.7.  
 bloet veranderen, die sterren die sullen vanden hemel vallen, ende die crachten <sup>q</sup>Johe. 2.31 Apo.6.12  
 des hemels sullen haer beweghen, die lieden sullen banghe zijn, want die <sup>r</sup> zee ende  
 water goluen sullen bruyschen, ia de sondaeren sullen versmachten van vreesen. <sup>r</sup>Math. 24.29. Luce. 21.27.  
 Dan sult alle ghy houeedighe, die nv in wellust ende pomperye sidt, ghy dronckaerts  
<sup>s</sup>, giertgaerts, afgoden dienaers, ghy die uwe wercken zijn, haet, moort, suypen,  
 brassen, ouerspel, hoererije, onreynicheyt, dertelheyt, touerije, vyantschap, twist, <sup>s</sup>Gal. 5.19.  
 benijdinghe, toornicheyt, ghekijf, tweedracht, secte, en onghelooue etc. Ghy alle die  
 de aertsche dinghen meer bemint dan uwen schepper, om een weynich tijt-

lijck welleuens, *dan* sult ghy secht *den* Prophete alle roepen wt ancxt *ende* vreesse uwes herten <sup>1</sup>: O *bergen* berghen valt op ons *ende* bedeckt ons voor dat aen sicht des geens die op den stoel sidt, *ende* voor die gramschappe des Lams, want den dach <sup>1</sup>Efai. 2.19. Apo.6.15. zijnder gramschappen is gecomen, wie van staende blijuen? Dan sullen sommighe hare afgode worpen inde speloncken der berghen, *ende* van vreesen niet weten waer dat si vlieden sullen, hoort hoort toch menschen wiens <sup>u</sup> vleesch is als hoy, *ende* uwe heerlijkheyt ghelijck een bloeme des velts, hoort toch wat den Prophete seyt <sup>a</sup>: <sup>u</sup>Esa. 40. 6 I. Pet. 1.24. Verscrickinghe, ancxt *ende* smerte sal den sondaer ouer comen, haer sal so banghe <sup>a</sup>Esa. 13.8. zijn als eender die baert, want siet den grooten dach des Heeren die coomt grouwelijc, toornich, grimmich, om dat lant te verstruieren, *ende* die sondaers daer wt te vernielen. O mensche latet v ghewaerschout zijn, schrickt *ende* beeft beyde mannen *ende* vrouwen, knechten *ende* maechden, arm *ende* rijck, want den <sup>b</sup> Engel des Heeren die coemt, *ende* heeft zijne seysen inde hant *ende* soo spreeckt die Heer slaet aen, <sup>b</sup>Apo. 14.15 slaet aen met uwe schertpe sickle *ende* snijdt die rancken der aerden af, want hare druyen zijn rijp, *ende* si worden gheworpen inde groote wijnpersse des toorns Gods, daer moet ghy toch drincken wt den kelck der gramschappen Gods, met vier *ende* met solpher ghequelt worden, *ende* den roock uwe qualen sal opclimmen van eewicheyt tot eewicheyt. Daerom <sup>c</sup> bekeert v, bekeert v, want desen dach die <sup>d</sup> coemt als een dief inder nacht, eer dat hy v ouerualle, want des Heeren groten dach is <sup>c</sup>Johe.2.12 na by, *ende* haest tot hier. Want als dat gheroep vanden dach des Heeren comen <sup>d</sup>Apo. 16.15 sal, soo sullen die stercke dan <sup>e</sup> bitterlijc screyen, want desen dach is eenen dach der gramschappen, *ende* eenen dach der droeffnisse, *ende* des ancxt, eenen dach des <sup>e</sup>Seph. 1. 14 onweders *ende* tempeesten, eenen dacht der duisternisse *ende* donckerheyt, eenen dach der wolcken *ende* des neuels, eenen dach der basuynen *ende* trompetten. Dan will ick spreeckt den Heer de lieden so bange maken dat sy rontom sullen gaen ghelijck de blinden, daerom dat sy teghen my ghesondicht heb-

ben, haer bloet sal wtghestort worden ghelijc oft stof waer, ende hare lichamen sullen ligghen ghelijck oft dreck waer. Wat sal v dan helpen ghy hoghe berghen, hueuelen ende steenclippen, die nv by nae niet en weet met wat achterclap, luegentael, smaet, laster, ende schande ghy den armen mensche ofte kinderen Gods wilt beswaren? Ja uwe lichamen die maer slijck, aerde en stof en zijn by naer niet en weet met wat heerlijcker cieraetie ghy die sult opproncken ende behanghen. Dan en sal v gout noch v siluer, noch v hoochmoedich leuen, in dien dach niet beschermen, spreect de Heere, want daer coemt eenen dach die <sup>f</sup> branden sal ghelijc eenen ouen, dan sullen alle stoute ghewelt ende onrecht bedrijuers ghelijck als stroy zijn, *ende* dien dach des <sup>f</sup>Mal. 4.1. Heeren salse aenstecken, ende en sal haer noch tack noch wortel ouer laten blijen, maer dat gantsche lant sal doort vier zijns ijvers verteert worden, want die Heere wilt corts een eynde maken met allen den ghenen die inden lande wonen.

WEe, wee v alle ghy die uwe herten *verherdet*, ende en laet v dese waerschouwinghe niet ghenoech zijn, om dese toecomende straffe te ontulieden. O mensche niemant en trooste sich seluen in onghemack, op dat ghy als dan niet allendich beuonden en wert, want so seyt den Propheet. Men sal haest roepen <sup>s</sup> O wee, wee want des Heeren dach sal zijn ghelijck oft yemant voor eenen Leeu vloot, ende dat hem eenen Beer <sup>s</sup>Amo. 5.18 ontmoette. O mensche waer wilt ghy v dan keeren oft wenden, sult ghy alsdan niet willen dat ghy als nv hadt die stemme des Heeren ghehoor ghegeuen, boete ghedaen, den Euangelium ghelooft, uwe cieraet van uwen lichaem gheschuert, asschen op uwen hoofde ghestroyt, ende sacken aen uwen lijue ghetoghen, hoe sult ghy v dan keeren ende wenden in uwe herten, *verslaghen* zijnde ouerdenckende, hadden wy noch eenen tijt van boete, hoe souden wy ons met vasten ende bidden, met suchten, claghen ende weenen tot den Heere begheuen? hoe souden wy bermherticheyt saeyen ende liefde oogsten? hoe souden wy onse tonghe be-

dwinghen van achterclap, ons voor haet, nijt twist, kyuage ende tweedracht wachten, hoe heylich, kuyselijck *ende* godsaelich wilden wy ons dan draghen, hoe soberlijcken wilden wy dan die scepselen Gods ghebruycken, och hoe souden wy dan hongheren nae de gherechticheyt, hoe wilden wy dan den hongherighen spijsen, ende den naecten cleeden, hoe wilden wi ons dan begheuen tot dat verstotene verachte volc dat nieuwe Jerusalem, die stadt des vredes, *ende* de een den anderen metter hant leyden, ende segghen: Coemt laet ons opclimmen tot den berch Sion, op dat wy horen die stemme der boden die daer vrede vercondighen, die daer segghen tot Sion dijn God is Coninck. Dan en wilden wy noch om ouericheyt ofte ghewelt, noch om vriendt ofte maech, noch om de menschen ofte wellustich leuen, noch om vrou of te kint, noch om ons eygen leuen naer te laten den Heere te dienen, ende op zijn weghe te wandelen, sulcx te ouerleggen, o mensche in dien tijt en sal v toch al niet helpen noch verschonē, want <sup>h</sup> nv ist den tijt van bekeering, nv ist den dach van salicheyt. Maer om dat ghi mensche als nv de stemme des Heeren geen gehoor en geeft, so en sal <sup>b</sup>2. Cor. 6.2 v ooc den Heere als dan niet <sup>i</sup> antwoorden al ist dat ghy dan tot hem roepen sult. Daerom laet v onderwijsen *ende* leeren, ende laet naer het vleesch ende zijne <sup>l</sup>Pro. I.28. lusten te beleuen. Vliet dertelheyt, vliet wellusticheyt, vliet die blinde werelt, ende haere wercken, ende hoort wat den Propheet seyt. Wee, wee den ghenen die smorghens <sup>k</sup> vroech op zijn om haer tot dat suypen te stellen, ende sitten tot inder nacht, tot dat haer den wijn verhittet, ende hebben herpen, psalters, trommelen, pijpen in haer <sup>k</sup>Esa.5.II. brasserijen, ende en sien op dat werck des Heeren niet. Daerom heeft die helle haer kele wijt op gedaen, ende haer kaken bouen maten wijt op ghespert, also dat daer inne varen beyde die rijcke ende die vrolijcke etc. Merckt mensche den wech is <sup>l</sup> breet ende wijt die daer leyt totter verdoemenisse, ende veele zijnder die daer op <sup>l</sup>Mat.7.13 wandelen. Hierom seyt den Propheet is den <sup>m</sup> toorn des Heeren vergramt ouer zijn volck ende slaetse dat de berghen beuen <sup>m</sup>Esa.5.25



dat haere lichamen zijn ghelijck als dreck op der straten, *ende* noch is zijnen toorn ontsteken, Ja onsen God coemt *ende* en sal niet stille zijn <sup>n</sup>, een verslindende vier gaet voor hem henen, *ende* rontom hem een groot onweder, op dat de godloose <sup>n</sup>Psal. 50.3 als kaf voor zijnen ooghen verstuyue.

Hierom alle ghi inwoonders des lants, beyde hooch *ende* leech, ghy alle die noch die dorre wouden, *ende* beemden gelijc zijt, wiens acker niet voort en brengt dan <sup>o</sup> doornen *ende* distelen, hoe zijt ghy so ghewortelt in dat droghe lant, en voele ghy noch <sup>o</sup>Hebre. 6.8 niet, de straffe is voor handen, daer coemt een groot onweeder, een <sup>n</sup> verslindende vier coemt daer wt die hoochte, wilt neder dalen, *ende* sal v beyde die dorre <sup>n</sup>Psa. 50.3 wouden, *ende* beemden, doornen *ende* distelen, verteeren, verslinden, *ende* wechnemen, hierom zijt verschrickt *ende* beeft ghi verwoeste lant, ontsettet v tsamen ghy bergen *ende* steenrotsen, ghy hueuelen *ende* steenclippen, huyle *ende* weent, truert *ende* claecht, laet de wateren des drucx des ancxt *ende* der benautheyt aen allen canten van v hen wech vlieten, want die ackerlieden zijn weynich, *ende* dat dorre lant en wort niet geploecht. Hier huylt <sup>q</sup> ghy Priesters des Heeren, claecht ghy dienaers, becleet v met sacken, heylicht den Heer een vasten, want dat vee dat sucht, die <sup>q</sup>Johel. 1.9 runderen sien clagelijc, *ende* die schapen die versmachten, want daer en is gheen weyde. O ghy vee runderen *ende* schapen, ghy die dat onvruchtbare lant ghelijck zijt, weent bitterlijck dat uwe ooghen loopen als waterbeken, en dat uwe tranten ouer uwe <sup>r</sup> wanghen springhen als fonteynen, laet die wateren des drucx tot binnen aen uwe siele ghenaken, op dat dat dorre *ende* drooghe lant vochtich worde, die <sup>r</sup>Jere.9.1 doornen *ende* distelen aen alle canten moghen verdwijnen, stelt v aen die waterbeken benefens der riuieren ghy verdorde boomen, op dat ghi van die springhende wateren die daer vlieten vanden hof Edom, moecht besproeyt worden, *ende* also groenen voort *ende* voort.

NU alle ghy menschen Kinderen dye daer schriect ende beeft voor dat Oordeel des heren, ghy die een naer dencken hebt in uwe Siele om voortaan te treden in die vruchte Godes, ghy die de waeteren des druckx ouer uwe wangen laet vlieten, ghi die daer tredet met een verslagen gemoet, *ende* gebroken Siele, ghy die sucht claecht huylt ende weent ouer v voorleden misdaden sonden en ongherechtigheden, O alle ghy <sup>s</sup> hueuelen berghen ende steenrotsen, worpt v ter neder hoort de stemme <sup>t</sup> des roupers inder woestijne, wordt te saemen een effen ende slecht landt, truert ende <sup>s</sup>Mic. 6.2. weent, wort moede van suchten, daelt neder ter Hellen inden ondersten Kuyle als <sup>t</sup>Mar.1.3 die eensame *ende* verlaten <sup>u</sup>, maect uwen leger nat met uwen tranen, *ende* sijt ouer al beancxt, want de Here is rechtueerdich, *ende* een strenghe Rechter, ouer de <sup>u</sup>Psal.6.7. sonden en misdaden, so seyt den Propheet <sup>a</sup> de groot sprekers en bestaen niet voor de ooghen Godes, God is viandt alle misdadighe, hy verdoet de lueghenaers, ende <sup>a</sup>Psal.5.6. heeft eenen gruwel aen den bloetgierighen, maer <sup>b</sup> ghenadich ende barmhertich is de Heere ouer die, die daer verslaghen van ghemoet, *ende* ghebroken van gheest zijn, <sup>b</sup>Eccl. 2.13 ouer dien die daer suchten claghen ende weenen, want in die dagen des druckx so vergheeft hy de sonden.

REcht v dan op O ghy Truerende, sijt niet meer traech ghy verslaghene, wilt niet langher slapen ghy ootmoedighe, maer wordt wacker ghy benaude, roupt wt dat diepste uwer benautheyt tot den Here met den Propheete, hoort mijn ghebet Here <sup>c</sup> ende vernempt mijn crijschen Here, verhoort mijn roepen *ende* aensiet mijn tranen <sup>c</sup> Psa. 39.23 treckt my wt den grousamen Cuyle, verlost my vuyter Hellen ende leyt my Heere wten modder, stelt mijn voeten O Heere op eenen steen dat ick ghewis treden kan, op dat ick my verquicke eer dat my dit leuen beswijcke, laetet v wel gheuallen Heere dat ghy my verlost, haest v toch Heere my te helpen want my heeft <sup>d</sup> omrinckt lijden sonder ghetal, mijn sonden hebben my aenghegrepen dat ick niet sien en kan, <sup>d</sup>psa.40.13 haerder is meerder dan

haren op <sup>e</sup> mijn hoofd, ick en hebbe O Here geen rust want ic heb uwen toorne ouer my verweckt, ick hebbe Heere groot quaedt voor uwen ooghen ghedaen, mijn <sup>e</sup>Manas. I.  
sonden mijn boosheden zijn opgeclommen O heer tot inden hoghen Hemel, ende voor v heylige aenschijn verschenen, daerom buyghe ick O heer de knien mijns herten, ende bidde v om ghenade, O heer ick hebbe ghesondicht iae ghesondicht heb ick ende belijde mijn misdaet, daer om O Heere heere, vergheuet my ende sijt mijns ghenadich eet.

Siet mensche so moet ghy v voor den Heere verootmoedigen, met <sup>f</sup> Maria magdalena v voor die voeten Christi ter neder worpen, uwe tranen ouer uwe wanghen storten, <sup>f</sup>Luce. 7.38  
uwe sonden en misdaden belijden, ende seggen met Salomon <sup>g</sup> O heere gheeft my te kennen waer dat ghi weydet, op dat mijn siele mach comen by de kudde uwer <sup>g</sup>Can. 1.6  
ghesellen, stelt v met de bruyt in Canticorem op der straten <sup>h</sup> ende vraecht naer den Here die uwe Siele bemint, climpt op tot den <sup>i</sup> berch Sion, ende tredet naer dat <sup>h</sup>Cant.5.6  
nieuwe Jerusalem, op dat ghy een vrye knecht des Heren een burgher ende <sup>i</sup>Mich.4.2  
huysgenoot van die Heylige stadt Gods moecht worden, want onsen Godt es een Coninck, Prins, Vorst, Heer, <sup>k</sup> hoofd ende rechter ouer dese heylige stadt, ende heeft seeckere Poletien <sup>l</sup> geboden, rechten, ende zeeden, ouer sijne borgheren ende <sup>k</sup>Eph. 5.19  
medeghenoten deser stadt inghestelt, beuolen, naer te comen, te beleuen ende te <sup>l</sup>mat. 19.17  
ghebruycken, wiens gheboden rechten ende seden van Godt den rechtueerdigen rechter inghestelt, moeten haer dese Burghers Jerusalems onderworpen, naer comen ende beleuen, want desen Rechter heeft in zijn een <sup>m</sup> een Sweert, ende in dander hant barmherticheyt, wilt men hem niet beker en noch zijn rechten onderhouden, so <sup>m</sup>Psa. 7.12  
heeft hi zijn Sweert gewettet ende zijnen boghe gespannen, dootlick gheschut daer opgeleyt, ende zijn pijlen staen om te verderuen, maer hy strect zijn <sup>n</sup> barmherticheyt ouer alle die haer tot hem bekeren, boete doen, den Euangelium gelouen ende zijn <sup>n</sup>Esa. 55.7 Ezech.18.27  
polecien rechten ende seden naer comen ende beleuen.

COemt compt dan <sup>o</sup> herrewaerts O alle ghy die daertruert, coemt ende wilt v  
 verblijden, compt O ghy <sup>p</sup> ghewonde wilt v vermaeken, compt ghy gequetste laet <sup>o</sup>Sie. 24.23  
 v verbinden, compt alle ghy die daer <sup>q</sup> belast *ende* beladen zijt, compt Christus <sup>p</sup>Luc. 10.34  
 sal v ontladen, compt O ghy dode rijst wt den graue wort leuende <sup>r</sup> staet op wten <sup>q</sup>Ma. 11.28  
 slaep der sonden, compt O alle ghy nederghedaelde ter hellen ghy beanxste in <sup>r</sup>Eph. 5.14  
 uwe Siele ende ghy verslaghene van ghemoet, ghy dye uwe <sup>s</sup> Traenen ouer uwe  
 wanghen vloeyen laet dach ende nacht, compt v trueren verandre in blijschap, <sup>s</sup>Math. 5.4.  
 heft op uwe hoofden want de poorten der hellen zijn gebroocken, ende het <sup>t</sup> ghewelt  
 des duyuels is ter neder gesmeten, compt alle ghy die <sup>u</sup> daer honghert naer die <sup>t</sup> Apo. 12.16  
 gherechticheyt, compt ende eet van dat Manna dat vanden Hemel is neder ghedaelt, <sup>u</sup>Mat. 5.6  
 compt O alle ghi die daer dorstet, compt tot de <sup>a</sup> Fonteyne des leuens, compt altesamen  
 hoch ende leech, arm *ende* rijck, cleen ende groot, compt ghy <sup>b</sup> ghenode tot dye <sup>a</sup>Apo. 21.7 ende. 22.17  
 Maeltijt des Lams, compt verciert v ende treckt v Bruyloft cleet aen, compt laet <sup>b</sup>Ma. 22.2 Luc. 14.17  
 ons <sup>c</sup> op climmen totten berch Syon die Bruyt des lams die heylighe stadt dat nieuwe  
 Jherusalem, daer hoortmen de wachters des Heeren op den <sup>d</sup> toorn eeder met <sup>c</sup>Esa. 2.3. Apo. 21.9  
 nieuwen tongen singen, daer slaetmen die <sup>e</sup> Trompetten, ende die Basuynen gheuen <sup>d</sup>Mic. 4.8.  
 haer gheluyt, daer hoortmen dat vrolijcke geschal der dochter Sion, daer hoortmen <sup>e</sup>Johel. 2.1.  
 de lieffelijcke stemme der boden des Heeren, <sup>f</sup> wiens voeten lieflijck zijn, daer  
 roepmen aen allen enden wt uwen God is Coninck, daer springhen die fonteynen <sup>f</sup>Esa. 52.7.  
 des leuens <sup>g</sup> claeer als crystal midden inden Paradijse Gods, daer is den <sup>h</sup> winter  
 verghaen ende den somer verschenen, daer wast dat hout des Leuens, iae daer <sup>g</sup>Apo. 22.1.  
 ontfancktmen den <sup>i</sup> naem des nieuwen Jerusalems in zijn voorhoofd, daer hoortmen <sup>h</sup>Can. 2.II.  
 dat nieuwe liedeken singhen van die <sup>k</sup> 144. duysent die vander aerden ghekocht <sup>i</sup>Esech. 9.4 Apo. 3.12.7.  
 zijn, voor den stoel Gods ende den Lamme, daer worden die <sup>l</sup> posten der dueren <sup>k</sup>Apo. 14.3.  
 bestreecken met den bloede des Lams ende die verderuer moet voorby gaen, daer <sup>l</sup>Exo. 12.23  
 vlieten die stromen des <sup>m</sup> Leuendighen waters wten <sup>m</sup>apo. 22.I

Paradijse Gods rondtom Jerusalem, om vochtich ende vruchtbaer te maecken dat  
 ghehele lant, daer wordt den rechten <sup>n</sup> Olie ende Wijn onverualst in die wonden wt  
 gheghoten, daer worden die wateren des leuens om <sup>o</sup> niet ghegeuen, daer coemtmen <sup>n</sup>Lu.10.34  
 in dat lant vol heerlijcke vruchten, daer honich ende <sup>p</sup> melck vloeyt, aldaer brengt <sup>o</sup>Esa. 55.1. Apo. 22.17.  
 dat houte des Leuens <sup>q</sup> bladeren voort dye daer dienen tot ghesontmakinghe der <sup>p</sup>num. 14.8  
 Heydenen, daer wort den <sup>r</sup> Heylighen Gheest rijckelicken ouer de burghers <sup>q</sup>Apo. 22.3  
 Jerusalems wt gheghoten, daer is dat woort des Heren in volder kracht, scherper <sup>r</sup>Act. 2.4.  
 dan een tweesnijdende <sup>f</sup> sweert, iae ghelijck een vier dat doornen ende distelen verslint,  
 en als eenen hamer dat die Steenrootsen omstueken breckt, daer is, <sup>1</sup> vrede <sup>f</sup>Jer. 23.29  
 eenicheyt ende den bandt der liefden, daer zijn die waghens des strijds wech <sup>1</sup>Eph. 2.13.  
 ghenomen, die bogen ontstucken ghebroken, die swaerden tot ploechijzers, ende <sup>Esai. 2.4.</sup>  
 die spiessien tot Sickelen ghemaect, daer wort vrede gheleert tot aen des werelts  
 eynde, daer is dat <sup>a</sup> licht des leuens dat onse herten verlicht vierich ende brandende  
 maect met den Salichmakenden <sup>b</sup> Olie der vreuchden, daer worden die <sup>c</sup> lendenen <sup>a</sup>Ap.21.22.  
 des ghemoets op gheschorst, daer doetmen ghewissche treden metten voeten, <sup>b</sup>Ma. 25.2  
 daer wandeltmen met een opgeheuen hoofd, daer zijn die poorten <sup>d</sup> van Perlen <sup>c</sup>Luc. 12.37  
 ende die straten van louter Gout, daer wort ghepredickt eenen <sup>e</sup> Almachtigen Godt <sup>d</sup> Ap. 21.21.  
<sup>f</sup> Vader, Soon, Heylige gheest eenich int wesen, die daer is ende was van <sup>h</sup> <sup>e</sup>Apo. 4.8.  
 eewicheyt tot eewicheit, daer wort gheleert Christus den sone Gods nae der <sup>i</sup> <sup>f</sup>I Joan. 5.7.  
 Godtheyt wt den vader te zijn, ende zijn menscheyt nader beloften vanden <sup>k</sup> sade <sup>Apo.1.8.</sup>  
 Daidts, daer wordt gheleert den <sup>1</sup> Heylighen Gheest een vertrooster der bedructer <sup>h</sup>Mich. 5.1  
 Sielen, daer wort die Christelijcke <sup>m</sup> Doop op den geloue naer Christus instel den <sup>i</sup>Jo. 16.27 ende 17.8  
 rouwighen boetueerdighen mensche toeghedient, daer wordt dat <sup>n</sup> broot des <sup>k</sup>Gen.3.15. 2 Sam. 7.12  
 Nachtsmaels tot ghedachtenis des doots Christi den weder ghebornen kindren Gods <sup>Koni.1.3.</sup>  
 gebroken ende wtgedeelt, daer wort dat ghebruyckt ouer die hertneckighe sondaers <sup>1</sup>Jo. 14.26.  
 naer de instellinghe Cristi <sup>m</sup>ma. 28.19  
<sup>n</sup>ma. 26.25

daerom compt compt herwaerts spreckt de Here O alle ghy volcken ghy die mijnder  
 begheert <sup>p</sup> coempt versadicht v van mijne vruchten, compt ghy ghenode, compt <sup>q</sup> ghy  
 Cruepele, compt ghy Lamme, compt ghy Blinde, Compt alle ghy dye gheen <sup>r</sup> ghelt <sup>p</sup>Sir. 24.23  
 en hebt ick wilt v om niet gheuen, compt want de <sup>s</sup> die staen open nacht ende dach, <sup>q</sup>mat. 22.7  
 compt toch Mannen ende Vrouwen, ghesellen ende Maechden, niemandt en <sup>r</sup>Esa. 55.2.  
 maecke zijn ontschult <sup>t</sup> staet ras op *ende* en vertoeft niet, compt compt toch <sup>s</sup>Esa. 60.II  
 gheringhe ende loopt, want die poorten willen haest sluyten, op dat ghy door dye <sup>r</sup>Esa. 58.2.  
<sup>u</sup> poorte in die stadt tredende mocht salich zijn ende leuen.

<sup>u</sup>Ap. 22.14

NU hoort <sup>a</sup> altsamen, staet op uwe wachte, O alle ghi knechten des alder hoochsten  
 Gods, ghy dye opgheclommen sijt tot den berch Syon, ghy dye door die poorten <sup>a</sup>Luc. 12.38  
 in dye Heylighe stadt tot dat Hemelsche Jerusalem zijt getreden, nv staet bereet tot  
 den <sup>b</sup> lone des rijcx, heft op uwe hoofden ghy die nv ghecomen zijt tot dat Hemelsche  
 herschal, iae tot dat <sup>c</sup> getal der veelder duysent Engelen, nv zijt <sup>d</sup> verhuecht ende <sup>b</sup>4.Ef.2.35  
 verblijt v, iuycht zijt vrolick, looft, looft den Heere, *ende* prijst zijnen heylighen <sup>c</sup>Heb. 12.22  
 naeme, zijt vrolick met roem *ende* laet die tranen der blijschappen ouer uwe <sup>d</sup>Apo. 12.17 *ende* 15.4.  
 wangen springen, nv staet met den Propheet zijt <sup>e</sup> geleerst aen uwe voeten, siet op  
 dat woort dijns Heeren het welcke is een <sup>f</sup> licht dijner weggen ende een Lanteerne <sup>e</sup>Eph. 6.15  
 uwer voeten, nv timmert v als die levendighe steenen tot eenen geestelijcken <sup>f</sup>Psa. 119.105.  
 huysen, *ende* tot een <sup>g</sup> heylich Priesterscap God te offeren geestelijcke offerhanden,  
 merckt vrinden broeders ende susters hoe dat, dat <sup>h</sup> oude wesen moet verdempt <sup>g</sup>Exo. 19.6  
 dat gemoet vernieut, hoe heylich, vroom, *ende* godt salich die kinderen des Heren <sup>h</sup>Ep. 4.22.  
 haer moeten dragen, God de Heere beuelt Mose hy soude den <sup>i</sup> Tabernakel oprechten  
 te weten de hutte des getuychnis, *ende* stellen daer in een Arcke van vueren hout <sup>i</sup>Exo. 26.1 *ende* 36.20.  
 met Goude ouertegen, ende eenen ghenaden stoel van louteren ghoude, ende ghy  
 sult spreckt den Heer Aron ende zijne sonen met water wasschen, ende

heylighe clederen, aentrecken, ende saluen hen dat sy mijn priesters zijn, op dat sy  
 Heylich zijnde in dat Heylich der heylighen mochten treden etc. Merct vrienden,  
 dees arcke des vbonts met goude ouertogen, is ons een Figueren op dit nieuwe  
 Jerusalem, ende den ghenaden stoel van sijnen goude wijst ons op Christus den  
 sone Gods vol <sup>k</sup> ghenade ende waerheit, Aron ende zijn sonen wijst ons op de  
 ghelouighe weder gheboren kinderen Gods, die als nu door Christum <sup>l</sup> Coninghen <sup>k</sup>Joh.1.17.  
 ende priesteren sijnt gheworden, ende niemant en can ofte mach in dat heylich <sup>l</sup>Apo.1.6.  
 der heylighen treden, hy en moet al te vooren met dat <sup>m</sup> reyne water aender  
 conscientien gewasschen, met den bloede des Lams besprenckt zijn, die vuyle <sup>m</sup>he.10.22 1 Joh.1.7  
 sonden en misdaden afgewasschen, Heylige clederen aentrecken, dat is, den ouden  
<sup>n</sup> mensche ghecruyst zijnde, den ouden vleschelijcken rock der sonden wt ghetrocken  
 hebbende, moeten reyne ende Heylighe clederen dat is <sup>o</sup> Christum Jesum aendoen, <sup>n</sup>Col.3.3  
 ende alsdan worden wy metten Heylighen Gheest ghesalft gheheylicht met de <sup>o</sup>Gal.3.27.  
 olie der vruechden, ende tot priesteren ghemaect, om also den Heere Zyel ende <sup>o</sup>Psal.23.5  
 licham daghelix op te offeren met vierighe gebeden tot Godt te roepen, <sup>o</sup> heylighe  
 handen totten here op te heffen, ende die knien onses herten te buyghen, op dat <sup>o</sup> Esa.35.3. Hebr.12.12.  
 alsoe onse offerhande mach opclimmen ten Hemel, doer die <sup>r</sup> wolcken dringhen (in  
 dat heylighe der heylighen) voor dat aenschijn onses Godts als eenen aenghenaemen <sup>r</sup>Ecc.35.27  
 offer mach verschijnen etc. Nu zijt <sup>s</sup> verhuecht ende verblijt O ghi knechten des Heren  
 want nu is die Bruyloft des lams ghecomen, ende die bruyt heeft haer bereyt ende <sup>s</sup>Apo.19.7.  
 het is haer ghegheuen haer te cleeden met witte blinckende sijde, welcke sijde is  
 rechtueerdichmakinghe der heylighen, hoort toch wat den propheet seyt <sup>t</sup> staet op O  
 Jerusalem weest blinckende want dijn licht coemt, ende die heerlicheyt des Heren <sup>t</sup>Esa.60.1.  
 die gaet op ouer v, daerom maect v op o Syon <sup>u</sup> maect v op, treckt uwe sterckte  
 aen, verciert v heerlijk o ghy heylighe stadt Jerusalem, want daer en sal voortaan <sup>u</sup>Esa.52.1.  
 gheen onbesneden oft onreyne onder v meer regueren, nu

alle ghy knechten des hogen Gods laet v tekenen van den <sup>a</sup> Enghel des Heren in v voorhoofd, met den naem des nieuwen Jerusalems, staet nv vast ende onbeweechlijck ghegront op den eenighen <sup>b</sup> hoecksteen Christum Jesum, soeckt nv *ende* smaect wat hemels is, want ghy sijt <sup>c</sup> ghestoruen ende uwe leuen is verborghen met Christo in gode, nv laet uwe wandelinghe inden <sup>d</sup> hemel zijn, nv begheeft uwe <sup>e</sup> lendenen tot den dienst der gherechtigheyt, <sup>f</sup> treet nv van die een duecht in die ander, bewijst nv dat ghi die wijse <sup>g</sup> Maechden ghelijck zijt uwe lendenen opgheschorst, v lampen met den Salichmakenden olye der vruechden ontsteecken, yverich ende vierich in dijn ghemoet brandende, ende so voortgaende naer die poorte des leuens <sup>h</sup> singt nv dat nieuwe liet voor den stoel Goods O ghy reyne bruyt des lams, spreeckt nv met nieuwen tonghen, ende roept met luyder stemmen Heylich, heylich, heylich, is God die almachtighe Here, nv sijt den vruchtbarighen <sup>i</sup> boom ghelijck die aen die waeterbeeck gheplant is, nv laet dijn spraek aen allen kanten met dat <sup>k</sup> sout des leuens vermenckt sijn, ende dijne lippen de wet des heren vercondigen, nv is de duysternis wech, dat clare licht is doer ghebroken, den winter is voor by, den somer staet lieflick, hier en is gheen stilte, dach ende nacht slaen de Trompetten auont ende morghe hoortmen <sup>n</sup> der basuynen gheluyt, nv leerd van Christo <sup>o</sup> ootmoedich, sachtmoedich, *ende* nedrich zijn, nv leert van Christi lanckmoedicheyt, verduldicheyt ende vrindelickheyt, nv leert de <sup>p</sup> voetstappen Christi naer volghen, nu stelt den helm der hoepe op dijn hoofd, treckt aen dat <sup>q</sup> hernas Gods, sijt omgort uwe lendenen met waerheyt, aenghetoghen den kreeft der gherechticheit, gheleerst aen uwe voeten, voor al aengrijpt den schilt des gheloofs ende dat sweert des gheests in uwe hant, om te wederstaen alle vierighe pijlen des Satans, <sup>r</sup> oeffent v te saemen tot een' goede Ridderschap, wandelt in een vierighe liefde sonder haet, nijt, twist, twedracht, onsteeckt dye vierighe <sup>s</sup> keersse der liefden om den verlooren penninck te soecken, want benefens de <sup>t</sup> broederlicke

<sup>a</sup>Esec.9.4. Apo.3.12. ende 7.3.

<sup>b</sup>Es.28.16. I. Petr. 2.6.

<sup>c</sup>Col.3.3

<sup>d</sup>Phil.3.20

<sup>e</sup>Rom.6.13

<sup>f</sup>Psa.85.8.

<sup>g</sup>Ma.25.4

<sup>h</sup>Apo.14.3.

<sup>i</sup>Psal.1.3 Jerem. 17.8

<sup>k</sup>Mat.5.13

Mala.2.7

Ro.13.12

<sup>n</sup>Esa.58.1. Johel.2.1

<sup>o</sup>ma.11.29

<sup>p</sup>1 Pet.2.21

<sup>q</sup>Eph.6.11

<sup>r</sup>I.Ti.1.18.

<sup>s</sup>Luce.15.8.

<sup>t</sup>2. Pet.1.7



liefde moet ghy ghemeyn liefde gebrucken, want lieue vrinden ghy sijt nv eenen <sup>u</sup>  
 brief Christi niet met pen ofte int geschreuen maer met den gheest des leuendighen <sup>u</sup>2. Cor.3.3  
 Godts, in die vleeslijcke taeffele uwes herten op dat hy van alle menschen gelesen  
 worde, lieue broeders ende susters, wilt nu met <sup>a</sup> Serubabel het huys des Heeren ofte  
 veruallen mueren Jerusalems helpen op timmeren, souckt <sup>b</sup> nu de salicheit uwes <sup>a</sup>I.Esdr.5.1 Aggi.1.12  
 naesten, sterckt uwen broeder, die daer dwalen leydt op den rechten weghe, want <sup>b</sup>Phil.2.4. Luce.22.32.  
 so spreckt den Heere, dit <sup>c</sup> volck heb ick my toebereyt dat het mijnen lof soude  
 vercondighen ghy sijt spreect Christus de <sup>d</sup> Stadt die op eenen berch leydt die van <sup>c</sup>Esai.43.7  
 alle menschen gesien wort, ghy zijt dat <sup>e</sup> wtuercoren geslachte, dat heilighe volck <sup>d</sup>Ma.5.14  
 dat volck des eyghendoms op dat ghy soudt vercondigen die duecht des geens die <sup>e</sup>I.Pet.2.9  
 v geropen heeft tot zijn wonderbaerlijcke licht, daerom vrienden laet u <sup>f</sup> licht lichten  
 nv in deese arghe ende boose werelt onder dit cromme ende verkeert gheslachte <sup>f</sup>Phil.2.13.  
 in dese laetste ende perijckelose daghen, lichtet als een licht des Heeren, brengt <sup>g</sup>  
 vruchten voort die de boete weerdich zijn, beyde met woordt, leuen ende wandel <sup>g</sup>Mat.3.2.  
<sup>h</sup> alle geroep laster sy verre van v met alder boosheydt, verghelt niet quaet met quaet,  
 maer ouerwint dat quade met goet, vliedt de luegen, schout achterclap <sup>i</sup> hebt lief <sup>h</sup>Eph.4.31  
 uwe vianden, wenst haer goet die v vloecken, doet wel die v haeten, bidt voor die <sup>i</sup>Ma.5.44 Luce.6.31.  
 die v cruys lijden veruolghinge aen doen, als die waere <sup>k</sup> Pelgrims campers ende  
 strijders des Heren, die als nv inden Gods dienst ende ordeninghe ghetreden zijn, <sup>k</sup>I.Pet.1.1  
 die welcke in die woestijne oft inden voorhof des tempels oft der Gheestelijcke hutte  
 Moyse of inden Paradijse Gods haren wandel werck reyse ende arbeyt hebben. etc.

## Op dat wy lieue vrienden

OP dat wy lieue vrienden, broeders en susters, in desen onsen aengeuangen dienst des Heeren, met een opgeheuen hoofd, met een vrymoedighe consciencie, met een brandende liefde, met een yuerich ghemoet souden als mannen inden gelooue voortgaen, wy die nv door des Heeren genade met <sup>1</sup>Israel wt Egipten van dat ghewelt Pharoos verlost, ende door dat roode Meyr inde woestijne in dat lant daer honich <sup>1</sup>Nu.14.8. ende melck vloeyt, geleyt zijn, etc. Verstaet toch lieue broeders, wy allen hebben met Israel in Egipten, dat is, wy hebben alle nv in dese leste ende periculose dagen in de blinde ende boose werelt ghedwaelt, ende den Pharo den Duyvel tot een heer ende Coninck gehadt, op onse schouderen met tichelsteen en geladen, dat is met vele sware packen der sonden beladen zijnde, den Duyvel gehoorsaem geweest, ende naer synen wille van die een sonde in dander getreden, want wy zijnen knechten ende dienaren waren, maer als nv verlost vanden Satan gheleyt door dat roode Meyr, dat is <sup>m</sup> bevrijt door dat roode bloet des lammekens Christum Jesum, gebracht inde woestijne, dat is inden voorhof des Tempels, oft in die <sup>n</sup> gheestelicke hutte Mosi <sup>m</sup>I. Pet. 1.19. oft in het Paradijs Godts, daer honich ende melck vloeyt, ende heerlicke vruchten <sup>n</sup>Exo.26.1 wassen, dat is daer wort v dat onuerualste melck gheschoncken, dat woort des leuens ghepredickt, het welke o soeter is als honich, daer worden v de heerlicke vruchten voorgesteld, gepredict ende geleert, dat eewich leuen met Christo ende synen Engelen te beernen, etc. Israel waren een menichte van 600000, wt Egipten gecomen inde woestijne om het heerlicke lant van beloften in te nemen, maer sy <sup>p</sup> murmureerden tegen den Heer, ende sy hadden schrick ende vaer, want sy vreesden het volck <sup>p</sup>Nu.14.8. van dien lande, die waren als ruesen, waer by sylieden maer en waren te gelijcken als sprinchanen, oock moesten sy ouer hooge bergen, ende geweldige steden in nemen eer sy mochten in het beloefde landt comen, dan sy en vertrouden den Heer niet, ende wilden veel lieuer naer Egipten keeren, dan inde woestijne in ongemac te leuen, hierom mannen, broe

ders was de Heere toornich ouer Israels also datter vande gheheele menichte maer twee namelick, Josue ende Calep in het beloefde lant en quamen, maer de ander vergingen inde woestijne.

Lieue broeders ende susters dit voorschreuen is ons een <sup>a</sup> Figuerende voorbeelt totten eewigen leuen, nv en zijn wy toch niet voordere dan in de woestijne, en laet <sup>a</sup>I. Cor. 10.2. ons nv niet <sup>t</sup> murmureren, maer met Josue ende Calep vrymoedich op den God onser vaderen vertrouwen <sup>s</sup> nopen *ende* stueuen, niet <sup>t</sup> omme sien, niet traech worden, <sup>t</sup>Phil. 2.13 niet weder naer Egipten oft die blinde werelt te keeren, niet twijfelen, niet <sup>s</sup>Hebr. 11.1. wanhopen, niet trueren, op dat wy met Israel in die woestijne vanden Heere niet <sup>t</sup>Ge. 19.26 ghestraft en werden, al ist dat dat cruys, lijden, veruolch, schelden, roepen, lasteren, <sup>t</sup>Esa. 20.2 benautheden, winden ende stormen, Jae die baren der zee bruysschen, ende die goluen deen ouer den anderen smijten, al zijnder groote mannen als Ruesen, al zijn die vyanden veel, Jae al zijnder hooge berghen, Steden ende Sloten in te nemen, al rasen de poorten der Hellen, so vermogen wy nochtans al te <sup>a</sup> ouerwinnen door dien die ons sterckheyt geeft Christum Jesum. <sup>a</sup>Math. 16.18.

O lieue vrienden, broeders ende susters, ghy die als vreemdelinghen ende Pelgrims op der aerden wandelt, <sup>c</sup> rustet v totten Crijch, want der werelt, hel, duyvel, doot <sup>c</sup>I. Pe. 2.11 ende die poorten der hellen staen op teghen Christum ende zijnen gesalfden, tegen <sup>c</sup>Mic. 4.13 alle die gene die metten bloede des lams gewasschen, gesuyuert, ghereynicht ende besprengt zijn, nv moet die bruyt des Lams die <sup>d</sup> bevrucht is baren, voor dat aensicht des Draecx, in pijn, angst ende weedom, nv moeten die geloouige door dat cruys <sup>d</sup>Apo. 12.8 beproeft, *ende* door <sup>e</sup> tvyer ondersocht worden, nv schiet de oude slanghe den Satan zijn vierige <sup>f</sup> pijlen door zijne ledematen, met dooden, moorden, worghen, branden, <sup>e</sup>Sirach. 2.5. I Pet. 4.12. sweert, water ende vyer, heft op uwe hoofden, O ghy ledekens Christi, siet op <sup>f</sup>Eph. 6.16 uwen <sup>g</sup> Hoofman ende voorgangher, den hertoghe <sup>g</sup>He. 12.2

des geloofs, volcht <sup>h</sup> zijn voetstappen, tredet op sijne wegen, wilt met <sup>i</sup> geweld door die enghe poorte indringen, neemt toch ghewilligh dat <sup>k</sup> cruyce Christi op uwe schouderen, ende draghet daar buyten den leger op den berch, ende wilt also zijne versmaetheyt draghen, ghelijck vanden beginne dat onschuldige lammeken in zijne litmaten veruolcht, veriaecht ende zijn Cruyce ghedraghen heeft.

<sup>h</sup>I.Pe.2.21  
<sup>i</sup>Ma.11.12  
<sup>k</sup>Math.16.24. Mar.8.34.  
 Luce.9.23.

Siet vrinden om dat heden ten dage wy ons vander werelt met hare werken apsenteren <sup>l</sup> den Heere van herten soecken, te dienen, te vreesen ende te beminnen, daerom haet ons der werelt *ende* staet ons naer het leuen, <sup>m</sup> Abel een knecht des alderhoghsten Gods, een dienaer des Heeren om dat sijnen offer ende werc op ten Hemel clom, ende voor God verscheen voor den Heere aenghenaem goet ende recht was ende Caims offer onrecht ende quaet, soo wert Caim tornich op sijnen broeder Abel ende sloech hem doot op den velde, ende vergheet dat onnoosel bloet, siet ende let op <sup>n</sup> Abraham een vader aller ghelouigen, heeft hy niet moeten zijn vrienden en magen, zijn lant verlaten ende hier en daer gaen doolen in velden, op berghen, in hutten ende tentten wonen, den vromen <sup>o</sup> Loth in Sodoma quelden sy niet de Rechtueerdighe Ziele van dage te dage, hoe wert den vromen <sup>p</sup> Iacop een kint Godts van zijn broeder Esau ghehaet, staet hem naer het leuen, wilt hem verwurgen ende dooden, moest Iacop niet vlieden voor Esau tot in Haran, hoe heeft den vromen Iacop den gheheelen nacht <sup>q</sup> ghewurstelt men den Enghel des Heeren, tot dat den dagheraet quam, en heeft hy niet met Godt ende menschen ghecamp: siet mijn broeders ende susters, soo moeten wy oock strijden met dat vyer der droeffnisse beproeft zijn, tot dat den dagheraet coemt, dat is, tot dat dat eewighe leuen ons geschoncken wort, ende dat licht des leuens ons verlichtet, ende dat wy die Segheninghe ontfanghen hier naermaels, siet den vromen <sup>r</sup> Ioseph, wert hy niet van zijn broeders ghehaet, sochten

<sup>l</sup>Ioa.17.16  
<sup>m</sup>Gen.4.8.  
<sup>n</sup>Ge.12.5.  
<sup>o</sup>Gen.19.9 1.Pet.2.7.  
<sup>p</sup>Ge.27.41.  
<sup>q</sup>Ge.32.22. Oze.12.5.  
<sup>r</sup>Ge.37.24

sy niet zijn bloet te vergieten, worpense hem niet in eenen diepen kuyl, vercochten  
 zy hem niet tot een slave aen de Isamaeliten, en Pharao doet hy niet <sup>s</sup>alle eerstgeboren  
 knechtken in Egypten dooden, om de Israeliten wt te roeyen, die onghehoorsame <sup>s</sup>Exo.1.15.  
 Israeliten <sup>t</sup>wilden zy niet Iosue ende Calep steenighen, om dat sy haer tot  
 vrymoedicheyt vermaenden, om dlant van Beloften in te nemen, wat sal ick v <sup>t</sup>Nu.14.10  
 vrienden meer verhalen, <sup>u</sup>Achimelech ende vijfentachtich, Priesters des Heeren, en  
 dede Saul haer bloet niet vergieten, siet den vromen <sup>a</sup>Sacharias, om dat hy sonder <sup>u</sup>1.Sam.22.18.  
 ophouden den Afgodendienst strafte, hebben si hem niet totter door gesteenicht. <sup>2</sup>Para.24.21. Mat.23.25.  
 Ende den Coninck Daidt een man naer Gods herte moeste hy niet <sup>b</sup>vluchten voor  
 Saul hier ende daer in speloncken ende holen verbergen, ende <sup>c</sup>Absolon zijn soone  
 stont hi Daidt niet nae het leuen. Merckt de man Gods als hy te Bethel <sup>c</sup>2.Samu.15.14  
 propheteerden teghen <sup>d</sup>de altaren Ieroboams hoe dat den Coninc naar hem greep,  
 maer de Heere schicktet also dat zijn hant verdorde, ende en costese niet weder <sup>d</sup>1.Conin.13.4.  
 nae hem trecken. <sup>e</sup>Nahas den Amoniter eer hy vrede wilde maken met den Israheliten,  
 wilde hy niet ten eersten alle haer rechte ooghen wtsteken. Ende dat wijf Iesabel <sup>e</sup>1.sam.11.2  
 moesten sy niet voor haer vluchten alle die haer knien <sup>f</sup>voor Baal niet en wilden  
 buyghen, en stont sy den Propheet <sup>e</sup>Elia niet na het leuen <sup>h</sup>. Naboth den Israeliter <sup>f</sup>1.Conin.18.4.  
 en dede sy hem niet doden om zijnen wijnberch. Den Propheet <sup>i</sup>Michea wert hy <sup>g</sup>1.Conin.19.2.  
 niet gheslaghen ende in eenen kercker ghesloten. En <sup>k</sup>wilde men Ieremias niet <sup>h</sup>1.Con.21.13  
 doden ende werdt in eenen modderkuyl gheworpen. En moeste Vrias niet vluchten <sup>i</sup>1.Con.22.24.  
 ende noch met ten <sup>l</sup>sweerde gedoot werden. Dese al hebben vrymoedich, vroom <sup>k</sup>Ier.38.6.  
 ende godsalighlicken ghestreden *ende* ouerwonnen, si en hebben sweert, water, <sup>l</sup>Ier.26.23.  
 vier, Coninck, Prinsch, ofte Vorst ghevreest.

Hoe wert den Propheet <sup>m</sup>Amos voor den Coninck beschuldicht als een oproermaker,  
 om dat hy die straffe der sonden prophiteerden. Siet <sup>n</sup>Sidrach, Mesach, en <sup>m</sup>3.Reg.18.17.  
 Abertnego sy en hebben <sup>n</sup>Dan.3.21

Nebucadnesar den Coninc niet gheureest, noch zijn beelt niet willen aenbidden,  
 werden sy niet in den vierighen ouen gheworpen, daer hebben si den Heer met  
 lofsanck ghepresen, ende zynen groten naem gheloof. Den Propheet <sup>o</sup>Daniel om dat  
 hy tot den God onser vaderen met geboghen knien zijn ghebet wtstorte, wert hy <sup>o</sup>Dan.6.16  
 niet inden kuyl der Leeuwen gheworpen. En <sup>p</sup>Achoor wert hy niet handen en voeten  
 aen eenen boom ghebonden. Stontmen <sup>o</sup>Tobias niet naer zijn leuen, om dat hy die <sup>p</sup>Iud.6.9.  
 doden begroef. Siet en aenschout den vromen <sup>i</sup>Eliasaer. Merckt op die <sup>s</sup>moeder <sup>o</sup>Tob..1.20.ende 2.5  
 ende haer seuen sonen die als ruesen inden gheloue volstandich by die waerheyd  
 zijn ghebleuen, handen ende voeten afghehouwen die huyl vanden hoofde <sup>i</sup>2.Mach.6.30.  
 gesneden, ende het gheheel lichaem in een panne gebraden. Dat zijn heylighe <sup>i</sup>2.March.7.1.  
 Martelaren Gods, vrome kampers ende knechten des Heren. Hoe wert die vrome <sup>t</sup>  
 Susanna beschuldicht ende valschelic beloghen. Hoe wert den verduldighen <sup>u</sup>Job <sup>i</sup>Susa.1.36  
 van zijn vrienden bespot ende ghelastert. Hoe heeft den tieran Antiochius ghesocht <sup>u</sup>Tob.18.2.  
 die Ioden <sup>a</sup>te doden, met Kemelen te laten verslinden. Hoe heeft Herodes in Bethlehem  
 die onnosele <sup>b</sup>kinderkens doen mertelen ende dooden, datmen een ghescrey van <sup>i</sup>3.Mach.1.127.  
 claghen, huylen ende weenen opt gheberchte ghehoort heeft, hoe gheringhe wert <sup>b</sup>Ma.2.17.Ier.31.15.  
 die sentbode des Heeren <sup>c</sup>Iohannes, van Herodes in den kercker zijn hooft af  
 geslaghen, Ia mijn vrienden hoe hebben sy Christum Iesum onsen Salichmaker <sup>c</sup>Math.14.10.  
 den sone Gods, dat onschuldige <sup>d</sup>lammeken naer zijn leuen gestaen, versmaet, veracht,  
 bespot <sup>e</sup>ghelastert, bespogen als een ketter, verleyder, wijnsuyper, ende duyuels <sup>d</sup>Esaye 53.10.  
 mensche gescholden, also dat den Propheet van Christo seyt: Ie ben een <sup>f</sup>wurm <sup>c</sup>Math.26.63. ende 27.29.  
 ende gheen mensche, een spot der lieden, ende een verachtinghe des volcx, allen <sup>f</sup>Psa.22.8. ende 109.25  
 die my sien spotten mijns, sperren den mont op, ende schudden den cop, hy wert  
 gheslaghen, ghegheesselt, met een doornen crone ghecroont, ende ten lesten buyten  
 die stadt Ierusalem tusschen twee moordenaers aen die <sup>g</sup>galghe des Cruys ghehangen,  
 zijn handen ende voeten hebben sy doorboort, met gal ende <sup>g</sup>Ioan.19.23.

edick ghelaeft, zijn zijde met een lancie gheopent, so dat daer water ende bloet wt ran, om zijn cleederen hebben sy dat loth gheworpen, ende sommige voorby hem gaende spottende met hem *ende* seyden: Helpt nv v seluen, ende daelt af vanden Cruyce. Mer bouen al dit lijden heeft Iesus zijn ooghen opgheheuen ende gheseyt <sup>h</sup> Vader vergheuet haer, want sy en weten niet wat sy doen. O mijne vrienden <sup>h</sup>Luc.23.33  
broeders ende susters. O ghy <sup>i</sup>dochters Ierusalem gaet nv v seluen te buyten, *ende* siet dijnen Coninc Salomon, hoe ootmoedich hy als eenen Lam, dat zijnen mont niet op en dede ter slachbancken gheleyt is. Siet den vromen <sup>k</sup>Stephanus een man vol des heyiligen gheestes, en is hy niet met steenen ter doot ghebracht. *Ende* <sup>l</sup> Iacobus wert hy niet metten sweerde wech ghenomen. En moeste <sup>m</sup>Petrus niet met sware ketenen inden kercker gebonden zijn. Paulus wert veruolcht, ghegeesselt <sup>n</sup> ghesleypt, ende met een mande ouer de mueren ghelaten. Hoe veel zijnder noch ten tijde Neronij so door sweert, water, en vier, beproeft, ghepijnicht, ende door marteliasie wech ghenomen, Ia lieue Christenen sint Neronij tot op den dach van heden, is dat Cruyce met oueruloet ouer vele mannen ende vrouwen, ghesellen, ende maechden gecomen, die alle met druc lijden, benautheyt, trueren, claeghen, ende weenen, door dese <sup>o</sup>enghe poorte zijn totten eewigen leuen inghedronghen.

<sup>o</sup>Luc.13.22

O Lieue vrienden broeders *ende* susters, siet nv op uwe <sup>p</sup>voorganghers die ouer vele iaren dese enghen padt hebben moeten betreden, ende Christus selue en moeste hi niet <sup>q</sup>lijden ende also in zijn heerlicheyt gaen. Nv lieue vrienden als ghetrouwe discipelen Christi, neemt op v <sup>r</sup>schouderen dat Cruyce, nv zijn die daghen der <sup>s</sup> beproeuinghe, nv moet den <sup>t</sup>enghen wech betreden met trueren, met droefheyt ende met tranen besaeyt worden, nv moet ghy <sup>u</sup>lijden *ende* smerte, commer ende benautheyt onderworpen zijn, nv sal v der <sup>a</sup>weerelt haten, <sup>b</sup>goeden berouwen, ende sult wt haere steden ghestoten worden, nv

<sup>p</sup>Heb.12.1.<sup>q</sup>Lu.24.25<sup>r</sup>Math.16.24.Mar.8.24.Luce9.23.<sup>s</sup>Eccle.2.1.8.Pet.2.12.<sup>t</sup>4Esd.7.4.Mat.7.14.Luce13.22.<sup>u</sup>Phi.1.29.<sup>v</sup>To.17.14.<sup>w</sup>Ge.12.2.

moet ghy gaen <sup>b</sup>dolen met Abraham op den velde in hutten ende tenten woonen, nv moet ghy geuanghen <sup>c</sup>gekerckert geboeyt geeselt gepijnicht voor Coninghen <sup>b</sup>Gen.12.2 ende Princen gheleyt worden, nv sult ghy <sup>d</sup>huylen ende wenen maer die werelt sal haer verblijden, nv lijdt dat <sup>e</sup>rijcke der hemelen ghewelt, nv is die poorte enghe <sup>c</sup>Ma.10.17 Mar.13.9 Luce.12.11 Ioan.16.2 <sup>d</sup>Io.16.20 <sup>e</sup>Ma.11.12. <sup>f</sup>Apo.2.10. <sup>g</sup>1.Cor.4.9. <sup>h</sup>Psa.44.23 Rom.8.36 <sup>i</sup>Psal.79.4 <sup>k</sup>Clu.Ie.4. ende.1 <sup>f</sup>ende smal, nv moet men thien daeghen <sup>f</sup>tribulatie lijden, nv zijn wy eenen <sup>g</sup>vloeck der werelt de menschen ende den Enghelen, nv worden wy als <sup>h</sup>slach schapen ter boot gheleyt, nv zijn wi eenen <sup>i</sup>spot onse vrienden ende nabueren, nv zijn de Heydenen in dat erfdeel des heren ghetreden, nv wert dat bloet der heylichen als eenen waterstroom rontom Ierusalem verghoten, nv wordt dat <sup>k</sup>fijn Gout met voeten ghetreden ende die stenen des heylichdoms liggen op alle straten verstroyt etc.

O Alle ghy <sup>l</sup>burghers Ieruselems, o ghy <sup>m</sup>op der poorten, wandelt op de mueren <sup>n</sup>bereydet v totten crijch, neemt dij rust weer inde handt, doet aen dat harnas des alderhoochsten Gods, want die vianden zin veel, Sion wort aen allen kanten besprongen <sup>o</sup>Ierusalem belegert, daerom <sup>o</sup>O ghy crijgherinne wapent v wapent v want men sal v beleggen, o ghy wachters Ieruselems wort niet moede <sup>p</sup>blaest de trompetten nacht ende dach auont ende morghen, laet die basuyne haer geluyt gheven, want die oude <sup>q</sup>slange die roode draeck, dat dier met seuen hoofden ende thien hoornen, die hoer van Babel die daer droncken is vanden bloede der heylichen, <sup>q</sup>Apo.12.9. ende dat beest met twee hoornen het Lam ghelijck, ende alle die by der eerden wonen die dat teecken in hare rechte hand ende in haer voorhoofd van dat beest hebben ontfanghen, die hebben tsamen een verbont ende <sup>r</sup>raetslach ghemaect. Ierusalem te verdistrueren vernielen ende wt te roeyen, daerom en <sup>s</sup>vreest niet ghy krijghers <sup>r</sup>s.Ap.13.15 <sup>s</sup>Esa.8.3.Mat.10.26.1.Pet.3.14. <sup>t</sup>Esa.30.2. <sup>u</sup>Io.10.4 van dese heyliche stadt Gods, stelt v vromelijcken te were, timmert stercke mueren, maect vaste bolwercken wijckt niet <sup>t</sup>keert niet te rugghe, volcht uwen Hooftman <sup>u</sup>



Christum, sijt als <sup>a</sup>schaepkens onder de woluen houdt v op den engen pat, wort niet flaeu, want noch eenen strijt moet ghy kampen, de handen moeten gheboeyt, de <sup>a</sup>Math.10.16. tonghe gehvijst, den mont ghesloten, ende stommeloos als een lam te viere gheleyt worden, aen den staeck gestelt, met ketenen gebonden, leuendich verbrant, dat het vlees aen de posten hangen blijft. O lieue vrinden broeders ende susters desen wech is <sup>b</sup>smal eng ende nau, maer en <sup>c</sup>vreest niet hebt eenen ghouden moet, lijdt verduldicht desen toecomenden strijdt want wy moeten <sup>d</sup>rouwe ende herde weghe ghaen, als <sup>b</sup>4.Esdr.7.4.Mat.7.14.Luce.13.22. dan sult ghy den Satan op zijn schouderen climmen ende als asschen onder v <sup>c</sup>Math.10.26 voeten vertreden, dan sult ghy rusten met alle heylighen Gods die haere clederen <sup>d</sup>Bar.4.22 hebben nat ghemaect <sup>e</sup>metten bloede des lams, onder den <sup>f</sup>outaer Christi ende witte clederen aendoen, ende verwachten also uwen bruydegom tot dat hy verschijne <sup>e</sup>4.Esdr.2.47. in die wolcken. Amen. <sup>f</sup>Apo.6.9.

O Lieue vrinden broders ende susters wordt niet moede, en sijt niet <sup>g</sup>truerich, siet niet om, keert niet te rugge laet v niet bewegen <sup>h</sup>vreest niet dye het lichaem doden, <sup>g</sup>4.Esdr.16.76. verschrickt v niet voor die oude slange den roden draeck, beeft niet voordat dier <sup>h</sup>Math.10.26 met seuen hoofden, veruaert v niet voor dat beest met twee hoornen, ontset u niet voor allen die ghene die dat <sup>i</sup>teecken vander beeste hebben ontfanghen, want Christus uwen hooftman heeft al <sup>k</sup>ouerwonnen, die poorten der hellen ghebroken, ende <sup>i</sup>Esa.51.12. het gheweldt des Satans ter neder ghesmeten, also dat ghy moecht spreken met <sup>k</sup>1.Corin.15.55. den propheet die Here is mijn <sup>l</sup>sterckte mijn hulpe mijn bolwerck ick vrese niet al waert oock dat dye aerde in viele en dye berghen int midden der zee voeren, God <sup>l</sup>Psal.46.2 is mijn <sup>m</sup>licht mijn salicheyt voor wien soude ic vresen die Here is mijns leuens cracht voor wien soude my grouwelen, O lieue vrinden spreekt metten prophete <sup>n</sup>ick en <sup>m</sup>Psa.27.1 vrese niet voor veel duysenden die haer om my legheren, *ende* wederom wie den <sup>n</sup>Psal.3.7. Here vreest en derf hem <sup>o</sup>nerghens voor verschricken noch ontsetten, spreekt <sup>o</sup>Ec.34.16

met den propheet God is mijn <sup>p</sup>heyl ic ben seker *ende* en ontsie my niet, want die Here is mijn sterckte ende mijnen salm, ick sal met vrucheden water scheppen wt <sup>p</sup>Esa.12.2.  
 die Fonteyne mijns Salichmakers, hoort toch O ghy kinderen des alderhoochsten Gods, wat die Here seyt, ick ben die <sup>q</sup>Here uwen God die dijne rechte hant sterckt die tot dy spreekt, en versaecht v niet ick help v, daerom sijt niet veruaert. O ghy <sup>q</sup>Esa.41.13.  
 wurmken Iacobs ghy arme hoopken Ysraels ick help v spreekt de Heere dijn verlosser, ende wederom seyt den Heer <sup>r</sup>keert v tot my O ghy mijn volck die mijne wet in dijne herte draecht, en versaecht v niet als v die lieden versmaden, en sijt niet veruaert <sup>r</sup>Esa.51.7.  
 als sy v lasteren want sy sullen al verouden als een cleet ende dye motten *sullense* eten. Item <sup>s</sup>ick ben uwe trooster hoe compt dat ghy v voor menschen veruaert die toch sterffelijck zijn, ende der menschen kinderen die als hoy vergaen. Ende <sup>s</sup>Esa.51.12  
 wederom, <sup>t</sup>En vreest v niet mijn volck ghelijck als sy doen, maer heylicht den Heere Sabaoth in uwer herten, dien laet u een vreesse ende verschrickinghe zijn. Item ick <sup>t</sup>Esa.8.3  
 ben de Heere die <sup>u</sup>Iacob ende Israhel ghemaect heeft, *ende* hebbe dy met dijnen name gheroepen, ghy zijt mijn, want als ghy doort water gaet, soo sal ick by v <sup>u</sup>Esa.43.2  
 zijn dat v die stromen niet en verslinden, ende als ghy doort vyer gaet, so en sult ghy v niet verbarnen, noch die vlamme en sal v niet versticken, want ick die Heere uwen God, die stercke in Israel ben. Daerom mijn broeders laet v niet beweghen, en veest niet, ick ben met v, spreekt die Here, <sup>a</sup>en wijckt niet, want ic ben dijn God. hebt ghy dan lieue broeders, door desen toast, eenen <sup>b</sup>vryen toeganck in dat helighe, door <sup>a</sup>Esa.41.10  
 dat bloet Iesu, so wilt daer toe gaen, in volcomen gheloue, want de <sup>c</sup>Christenen <sup>b</sup>Heb.10.19  
 hebben den Duyuel ouerwonnen, door den bloede des Lams, daerom verblijft v <sup>c</sup>Apo.12.16  
 ghy Hemelen ende die daer inne wonen. Hierom vrienden zijt niet alleen bereet om voor den <sup>d</sup>name Christi ghebonden te zijn, maer wilt ook ghewillich om zijnen name steruen, want al ist dat v leden <sup>e</sup>deen vanden anderen ghetrocken <sup>d</sup>Act.21.13  
<sup>e</sup>Phil.3.21.

worden, so sal nochtans die Here ten tijde der laetster baesuynen uwe lichamen op wecken, ende zynen heerlijkken lichame ghelijckformich maken. Daerom spreeckt met Paulus. <sup>f</sup>Wie wil de wtuercorene Gods beschuldighen? Wie canse verdoemen? Christus ist diese rechtueerdich maeckt. Iae wie can ons scheyden van die liefde <sup>f</sup>Ro.8.34. Gods? droeffenisse, oft anext, veruolghinge, oft honger, naectheit, oft perijkel, oft sweert, noch doot, noch leuen, noch Enghel, noch Vorstendom, noch geweld, noch dat teghenwoordighe, noch dat toecomende, noch hoochte noch diepte, noch eenighe creatuere en mach ons scheyden van die liefde Gods die daer is in Christum Iesum onsen Here. Hier in dan <sup>g</sup>verblijt v o alle ghy ghelooouighe, hebt gheen naerdencken, meent niet dat v die Heer verlaten sal, want wie v aentast, die <sup>h</sup>tast den Here in <sup>g</sup>Ap.12.17 zynen ogenappel. Secht vrienden mach ook een <sup>i</sup>moeder haer kint vergheten, dat <sup>h</sup>Sach.2.8 sy niet en versuyme de vrucht haeres buyckx, en oft zijt ooc al dede, soo en sal <sup>i</sup>Esa.49.15 ick v nochtans niet vergheten, spreeckt de Heere, want mijne ooghen sien op die <sup>k</sup>rechtueerdige, iae mijn ooren luysteren op haar ghebet, iae ick hebbe mijne <sup>l</sup>Enghelen als eenen legher rontom den vromen geleyt <sup>k</sup>Psa.34.18 1.pet.3.12 *ende* haer <sup>l</sup>naemen in mijne <sup>l</sup>Psa.34.8. hant ghescreuen, spreeckt de Heere. Daerom lieue vrienden, broeders en susters <sup>m</sup>Esa.49.ende.16. wort niet traech, noch moede in uwen voornemen, <sup>n</sup>vertrout op Godt die en sal v niet verlaten. Hoopt op den Heer, hy sal v helpen, want zijn <sup>o</sup>genaede, zijn <sup>n</sup>Psa.37.3.Hebr.11.1 bermherticheyt, die schaduwe zijns hants streckt hy ouer alle die hem vreesen, <sup>o</sup>Ecc1.2.13.Tobi.3.13 dienen, lief hebben, ende beminnen.

NV hoort dan lieue vrienden, broeders ende susters, O alle ghy <sup>p</sup>wtuercorene des Heeren, ghy verachte verstotenen cleen <sup>q</sup>hoopken, ghy verdructe <sup>r</sup>lelie onder die <sup>p</sup>Eph.1.4 doornen, ghy die gheweest hebt een spot der menschen, ende een verachtinghe <sup>q</sup>Esa.41.15 des volcx, ghy die als <sup>s</sup>Pelgrims ende vreemdelinghen op aerden ghewandelt hebt, <sup>r</sup>Cant.2.2. ghy die gheuangen, ghemertelt, ghepijnicht, van uwe leuen berooft zijt om den <sup>s</sup>1.Pet.2.11 name Christi, ghy

die mijn woort voor <sup>l</sup> Coninghen, Princen, Vorsten ende Heeren beleden hebt, ghi die mijne gheboden niet en hebt versmaeyt, veracht noch verstoten, maer beleeft <sup>a</sup>Ma.10.17 ende naer ghecomen, ghy die de stercke Ruesen, hooghe berghen, gheweldighe steden niet en hebt ghevreest, ghy die niet weder en zijt te rughe gheweken nae <sup>u</sup>Egipten, ghy die in die woestijne niet en hebt gemurmureert, maer zijt met Iosue ende <sup>u</sup>Esa.30.2. Calep door sweert, water en vyer, door cruys, lijden en benautheyt door die <sup>a</sup>enghe poorte inghedronghen, coemt ghy alle ende ontfaenkt v vruecht, treet in tot dat <sup>a</sup>Luc.13.22 eewich leuen, ende wort met blijdschap versadicht.

NV verhuecht ende verblijt v altsamen, O ghy <sup>b</sup>kinderen des hoghen Gods. <sup>c</sup>Iuycht ghy dochter Sion, verquict v o ghi <sup>d</sup>bruyt des Lams, zijt vrolijck met roem, <sup>c</sup>O <sup>b</sup>2.Co.6.18 Ierusalem, weydet v nv o ghy cleyne cudde schaepkens sonder vreese, uwe herte <sup>c</sup>Sep.3.14. sy vol vrolijckheys, ende uwen mont breke wt van lachen. Nu coemt ghy krijghers <sup>d</sup>Apo.19.7. endt krijgherrinnen, ghy die ouerwonnen hebt, laet v <sup>f</sup>tranen van uwen ooghen <sup>c</sup>Sap.3.14. afwasschen, coemt nv zijt ghebenedijt ghy alle die Ierusalem hebt <sup>g</sup>ghetimmert, <sup>f</sup>Apo.21.4. coemt o ghy <sup>h</sup>gebenedijde, ghi die ouer weynich zijt ghetrou gheweest, coemt ick <sup>g</sup>Tob.13.16 wil v over veel goets setten, coemt besidt dat rijcke mijns Vaders, dwelck voor v <sup>h</sup>Math.25.22. ende zijn Enghelen bereyt is. <sup>i</sup>O Ierusalem, Ierusalem siet rontsomme v vanden opganc ende nederganck der sonnen, siet die vruechde die v van God coemt, treckt <sup>i</sup>Baru.5.1. wt dijn truercleet dwelck ghy in dijnen iammer aenghehadt hebt, coemt ick wil v den mantel der gerechticheyt aendoen, ende die croone der eerlicker eere op dijn hoofd setten, coemt treckt aen dat witte blinckende zijde cleet, coemt eet nv van dat <sup>k</sup>houte des leuens, dat daer midden inden Paradijse Gods is, coemt ick wil uwen <sup>l</sup>belijden <sup>k</sup>Apo.2.7. voor mijnen Vader en zijne Enghelen, nv coemt ghy hebt v clederens nat <sup>l</sup>Apo.3.5. ghemaect inden bloede des Lams, zijt <sup>m</sup>bereyt totten loone des rijcx, want dat eewich licht sal v verlichten, ende die clærheyd des leuens sal v om sta <sup>m</sup>4.Esdre.

duwen, staet op ende staet vast, <sup>n</sup>siet dat ghetal der gheteckende inde maeltijt des Heeren, die hebben blinckende rocken van den Heer ontfanghen, nv climt op totten berch Sion, met dat heylighe volck en ontfangt van den soone Gods die ghi in die werelt beleden hebt, palmtacken in uwen handen, en laet die <sup>o</sup>croone des eewighen leuens op dijn hoofd stellen. Dit is die beloninghe des drucx ende der benautheyt. <sup>o</sup>Apo.2.10.  
Dit is die heerlijcke sondije voor allen den ghenen die om den name Christi wettelijck ghestreden, ghecamp<sup>t</sup> ende ouerwonnen hebben, nv zijt vrolijck, verhuecht ende verblijt v, springt nv als <sup>n</sup>mestcaluerkens, *ende* weydet sonder vreese, want de laetste vyant de doot is ouerwonnen ende tot niet ghemaect. <sup>p</sup>Mal.4.2.

NV <sup>q</sup>coemt ende treet in die heylighe stadt des Heeren, den Tabernakel Gods, ende dat nieuwe Ierusalem, die <sup>r</sup>vol heerlijcke goeden is, daer en is ghenen nacht noch duysternisse, noch mane, noch sterlicht, men behoeft ook <sup>s</sup>gheen sonne // want die heerlijckheyt Gods verlicht die heele stadt, sy schijnt so claer als eenen hellen Iaspis, daer springt die fonteyne des leuens nacht en dach, claer als eenen louteren <sup>t</sup>waterstroom, ende dese stadt is van louteren Goude, claer ghelijck den reynen cristalle, ende die mueren ende fundamenten zijn verciert met alderley edele ghesteenten ende Peerlen, ende daer en is ghenen Tempel in die stadt, want de Heere de almachtighe God ende dat Lam is onsen Tempel, daer en is <sup>u</sup> noch hitte, noch coude, noch honger, noch dorst, maer dat Lammeken selue sal ons weyden, ende van die fonteyn adere te drincken gheuen, mijn <sup>a</sup>knechten sullen eeten, spreeckt den Here, maer de godlose sullen hongher lijden, mijn Dienaren sullen drincken, maer die godlose sullen dorst lijden, mijn knechten sullen van vrolijcktheyt des herten iuychen, maer die andere sullen van benautheyt des herten roepen, ende van grooten iammer huylen. O <sup>b</sup>ghy allendighe ouer de welcke alle tempeesten gaen, ende ghy troostelose, ick wil spreeckt den Heere,

<sup>q</sup>Math.25.22.  
Apo.21.2.14.Esdre.7.6.  
<sup>4</sup>Esdre.7.6.  
<sup>s</sup>Apo.21.23  
<sup>1</sup>Apo.22.1.  
<sup>u</sup>Esaye.49.10.  
<sup>a</sup>Esa.65.12  
<sup>b</sup>Esa.54.11

alle uwe steenen als een cieraet legghen, en v fondamenten als saphieren ende uwe vensteren van Cristael maecten, ende uwe poorten van Robijnen, ende alle uwe paelen van wtghelesen steenen, ende ghy sult alle gheleert zijn vanden Here, daer om bootschapt mijn volck spreeckt de Here dat ick hen dat rijke Ierusalems wil gheuen, ende ick sal hen eewyghe Tabernakelen maken, ende dat hout des leuens <sup>Esdr.2. ende 10</sup> sal hen eenen rueck mijnder saluen zijn, daerom biddet v weynighe daeghen so is v dat rijke bereyt, waect nempt Hemel ende aerde te ghetuyghe, want ick leue seyt de Heere eewichlijck, daer en sullen die daeghen lieue vrinden Broeders ende susters niet verouden, <sup>d</sup>eenen dach by den Heere sal schijnen duysent iaer in vruechden, dat sal ghenuechte blyschap so groot zijn dat sy met ghenen <sup>monde en mach</sup> <sup>2.Pet.2.9.</sup> ghesproken noch met lippen vertelt worden, gheen herte en kant bedencken O ghi <sup>1.Cor.2.9.</sup> ghelouighe die eewighe vruecht die v bereyt is, al u tijtlick <sup>lijden is niet te ghelijcken</sup> by dye eewighe blyschap die v daer gheopenbaert sal worden, hier lijden wi een <sup>Rom.8.8.</sup> weynich tijts cruys en benautheyt, maer hier naer vruecht blyschap, ende het eewich leuen, duert van eewicheyt tot eewicheyt. Amen.

Spreeckt onder malcandren van Lofsanghen ende Geestelicke Liedekens: Singt ende speelt den Heere in uwer herten. Ephe.5.

***Een nieu lieken,***

***op de wijze ick hoorde de basuyne blasen.***

COemt van Suyden en van Oosten,	
Van Noorden, van Westen al te saem,	Mathe.22.
Coemt wilt v al vertroosten,	
Coemt laet ons naer Ierusalem gaen,	Math.11.
Een Stadt seer hooch verheuen,	Esaye 2.
Wten Hemel neder ghedaelt,	
Een Fonteyn is daer ghegeuen,	Apoca.21.
Daer by elck een mach leuen,	Esay.55.
Coemt drinct om niet, tis al betaelt.	Ioan.7.
	Apoca.22.
Coemt ick wil v die vrouwe toonen,	
Die bruyt des Lams, die heylighe Stadt,	Apo.21.
Dat nieu Ierusalem wt Gods troone,	
Is neder gedaelt, ick segt v plat,	Gala.4.
Het Lammeken is daer gheslaghen,	
Dit maeltijt is daer bereyt,	Luce.14.
Dus en soeckt gheen vreemde laghen,	Mathe.22.
Dus en soect gheen vreemde laghen,	
Maer begint naer den wech te vraghen,	Iere.6.
Eer v den vyant te neder leyt.	

Die Basuyn wort daer gheblasen, Te Ierusalem maect v ten crijch bereyt, Voor uwen vyant wilt niet versaghen, Aengrijpt den Helm der salicheyt, En wilt vroomlick strijden, Met dat sweert des Geestes fijn, Wie ouerwint die sal verblijden, Hier naer gecleet met witter zijden, Claerder blincken dan die Sonne schijn.	Ioel.2.  Barn.4. Ephe.6.  Apoca.3.
Gaet in door die enghe poorte, Dat rijcke der hemelen lijt ghewelt, Smal is den wech aen allen orde, Maer een voet breet, so die Scriftuer vermelt Het Lammeken dat heeft gestreden, Vanden begin der werelt hoort, Ouerwonnen met alle zijn lede, Abel die wert vertreden, Van Caim synen broeder vermoort.	Luce.13. Math.11. 4.Esdr.7.  Apoca.13.  Gene.4.
Noach die prediker des Heeren, Wert behouden in die Arcke voorwaer, In Sodoma die quade temteerden, Den vromen Loth met onghenaey, Abraham ginck dolen met sorghen, Woonde in hutten op een vreemt lant, Esau wilde Iacop verworghen, Maer Rebecca ginck hem verborghen, En moeste vluchten tot in Haran.	Gene.6.  Gene.19. Gene.12. Gene.27.
Ioseph wort van zijn broeders alle, In den cuyl gelaten met grooten haet, Pharo doet dooden met groot getalle, In Egipten, al wat manlick wert gebaert,	Gene.37.  Exod.1.



Socht Gods volck te vercleenen, Met sware lasten aen elcken cant, Iosue en Calep wildemen steenen, Als sy tvolck vrymoedicheyte leerden, Om in te nemen het beloefde lant.	Num.14.
Achimelech spijsde in nooden, Den Prophete Daud al metter spoet, Sauwel dede hem daerom dooden, En vijftentachtich vergoten haer bloet, Sacharias wilt hem niet schamen, Te straffen den Afgoden dienst, Met toornicheyt sy al tot hem quaemen, Met steenen sy zijn leuen benamen, En brochten hem so ter door met vliet.	1.Sam.22.  2.Para.24.
Daud wert veruolcht aen allen zijden, Van Sauwel en Absalom zijn eygen kint, Ieroboam wilt den man Gods niet lijden, Hy grijpt naer hem, maer zijn hant verdwijnt, Nahas wilde re rechte oogen, Van Godes volck wtsteken fel, Iesabel en wil niet ghedooghen, Al die haer knien niet en booghen, Voor Baal al op den Berch van Carmel.	1.Sa.22.  1.Con.13.  1.Sam.11.  1.Re.18.19.
Als Michea de waerheyt propheteerden, Gheuangen, gheslagen, so wert hy ras, Nabot moeste steruen door valsche reden, Ieremias inden cuyl also ick las, Vrias die moeste vluchten, Noch steruen door dat sweert, Amos ginckmen betuchten, Voor den Coninck met quaey geruchten, Om dat hy die waerheyt propheteert.	1.Reg.22.  1.Reg.21. Ieremi.38. Iere.26.  Amos.7.

Die drie Ionghelingen tsamen, Den vierighen ouen was haer bereyt, Daniel aenbadt God naer tbetamen, Inden cuyl der Leeuwen wert hy geleyt,	Dani.3.
Achor die wert ghebonden, Handen en voeten aen eenen boom, Tobias ick moet vermonden Vele al naer zijn leuen stonden, Om dat hy ouer al begroef de doyen.	Dani.6. Iudich.5  Tobi.2
Eleasar heeft moeten strijden, En de seuen broeders hoort mijn vermaen, Om haers vaders wet moesten sy lijden, De moeder en is niet vryghegaen, Susanna die wert beschuldicht, Door loose boeuen opstinaet, Herodes seer onuerduldich, Doet dooden, de kinderkens ontschuldich, Int bethlehem door quaden raet.	2.Mach.6. 2.Mac.7  Susa.1. Mat.2.
Herodas doet Ioannes vanghen, Inden Kercker doet hy zijn hooft af slaen, Die Pharizeen hebben met verlanghen, Christum Iesum naer zijn leuen ghestaen, Bespot, ghegeesselt, gheslaghen, Gheuangen, bespogen, ghecroont, Tusschen twee moorders, ick moet gewagen Onse smerten heeft hy ghedragen, Aent hout des Cruycen wert hy doorwont.	Math.14.  Math.26  Math.27. Esay.53.
Oock dedemen Iacobus dooden, Het welck den Ioden wel behaecht, Petrus en is oock niet ontuloden, Met ketenen gebonden onuersaecht,	Actor.12.

Die Ioden zijn by een ghelopen Teghen Stephanum tsamen vereent Als hy wt vierigheyt heeft gheropen Siet ick sie den Hemel oopen So hebben sy hem ter doot ghesteent.	Acto.7.
Paulus was van God vercooren Om te preken dat Euangelium goet Veel cruys lijden quam hem te voren War in hy verblijft wt liefden soet Hy wert veruolcht in allen staten Oock leet hy schipbrekinghe voorwaer Ouer de mueren wert hy ghelaten Ende ghesleypt achter straten Noch leerde hy int openbaer.	Gala.1. Acto.14.  Phil.1 Acto.28.  Acto.9.
Siet mijn vrienden al te samen Sulck een voorbeelden hebben wy Die daer vrymoedich sonder schamen Den wech des leuens betraden vry Dus wilt v met hen begheuen Christus Cruyce neemt op met vlijt Soeckt en staet naer deewich leuen Paulus die heuet aenghewesen Door lijden coemtmen int Conincrijk.	Hebre.12.     Mar.8.  Acto.14.
Christus spreekt tot zijn huysghenoten De werelt sal v haten ouer al Rontom Ierusalem wort vergoten Dat bloet der dienaren van Gods ghetal Den draeck die ghinck beloncken Schiect naer die vrouwe eenen stroom De Coninghen zijn gheworden droncken De Hoer van Babel heeft haer geschoncken Dat bloet der heyligen in haren troon.	Iohan.16. Psal.79.  Apo.12.  Apo.17.

Wie hier Godsalichlick wil leuen, Tveruolch en tcruys dat coemt hem aen, Tgeloof is niet alleen ghegeuen, Maer oock te lijden om Christi naem, Het oordeel moet eerst beginnen, Aen Gods wtuercorene soet, Tribulatie wilt die versinnen, Sal den vyant ouer ons volbringen, Als tgout int vier worden wy beproeft.	2.Timo.3.  Phil.1.  1.Petri.4  Apo.3.  Eccle.2.
Voor Coningen moeten wy belijden, Christum Iesum ghebenedijt, Ghecoort, gebonden aen allen zijden, Inden kercker gegeesselt met grooten strijt, Als schaepkens onder de woluen, Ter slachtbancken worden geleyt, Siet den Draeck is op ons verbolghen, Sijn leden gaen ons veruolgen, Om ons te dooden als Daudid seyt.	Math.10     Roma.8.  Apo.13.  Psal.44.
O Heer ghy zijt verheuen, Ons sterckte die ons in noot bystaet, Daerom willen wy niet beuen. Noch vreesen die als hoy vergaet, En wil v toch niet schroemen, Broeders en susters in noot, Wie can ons nv verdoemen, Christus heuet al ouerwonnen, Hel, duyuel, ende daer toe doot.	Psal.46.  Esay.51.  Math.10   Rom.8. 1.Cor.15.
So spreekt de Heere wilt versinnen, In water en vyer, sal ick by v zijn, Dat v de stromen niet en verslinnen, Noch de vlam en verstick op dit termijn Ghy wormken Jacobs wilt niet vreesen,	Esay.43.   Esay.41.

Gy arme hoopken Israels, Ick ben v saligheyt ghepresen, Het licht des leuens wtgelesen, En vreest niet tgeslachte Iesabels.	Esay.61.
	Math.10
O Sion wilt v verblijden, In lijden so hoort des Heeren stem, Christus coemt v te gemoet rijden, Gaet wt ghy dochters Ierusalem, Vwen Coninck die coemt v tegen, Hy ontfangt v blijdelick, Hy schenct v dat eewich leuen, Vwen naem die staet gheschreuen, Int boeck des leuens alle ghelijck.	Esay.61. 4.Esdre.1 Canti.3. Luce.5. Mala.3.

### *Een nieu liedeken*

#### *Op de wijze,* **Van liefde coemt groot lijden.**

OCh mijn Hemelsche Vader, Daer boven in uwen throon, Mijn handen leg ick te gader, Voor v weldaden schoon, mijn hert dat louet v met vlijt, mijn armen tot v opghestrect, O God ghebenedijt.	Luce.11. Hebr.11. Roma.10
Als ick was in duysterheden, O mijn Heer der Heeren goet, Ter hellen waert dat ick treden,	Deutr.10. Esay.5

In Egypten stont mijnen voet, Dat quaet met quaet ick loonde doen, Die werelt ick beminde, V woort en conde ick niet beuroen.	Roma.16  1.Ioan.2.
Met Babel had ick my begheuen, Al op de brede wech, Door afgoden socht ick dat leven O Heer ick was so slecht, O ader Fonteyne ick v liet, Eenen put all sonder water, Groeff ick maer en wistes niet.	Math.7  Ierem.2
Ick lach in mijnen bloede, Met sonden was ick belaen, Doen quaempt ghy o mijn behoedre, En spraeckt willet opstaen, Ghy sult leuen in eewicheyt, V sonden wilt beweenen, Mijn ermen zijn open ghespreyt.	Esech.16.  Luce.15.  Eccle.2.
Een ander volck ghing ick soecken Meenden v te vinden daer, Mijn wonden stonden oopen, Om Olie te ontfanghen claer, Den wijn was daer met water ghemengt De burghers van dier steden, Deden haeren naesten ghewelt.	Amo.5.  Luce.10  Esay.1
Bussen en daer toe swierden, Sach ick ghebruycken daer, O Heere hooch van wierden, Waer is nv v cleyne schaer, Dacht ick dicwils in mijn ghemoet, Dese sochten oock te doden, Iae verghoten smenschen bloet.	Esay.42.

Babel was ick doen en teghen, Van dese maecte ick my vry, Met een ghemoet verslegghen, Buychden ick die knyen mijn, met Salemon riep ick O Heer, Brenge my tot uwer weyden, mijn Siel verlangt so seer.	Iere.51.  Canti.2.
Doen ging ick op der straten, Met die bruyt in Canticorum, Daer hoorde ick v Legaten, Met slaende trompetten vroom, V heylich woort vercondighen, Die leyde my op uwe wegghen, Al naer Ierusalem.	Canti.5.  Ieremi.6. Math.10.  Miche.4.
Daer wert ick doen ontfangen, Als een Burgher dier Stadt, O Heer ick hadt verlangghen, Ghy gaef my tot eenen schat, Vwen heyligen Geest in mijn ghemoet, V Gheboden sy my leerden, V iock is licht, en daer toe soet.	Apoca.21.  2.Cor.1.  Roma.8. Math.11.
Daer vant ick een Fonteyne, Veel claerder dan Cristael, Die poorten zijn certeyne, Van Peerlen altemael, Die straten zijn van louter gout, Int middel stont verheuen, Den boom des leuens ghebout.	Apoca.22.  Apoca.21.  Gene.2.
Den wijn wert daer ghedroncken, Supuer en daer toe claer, Reyn Olie wert my gheschoncken,	Esay.1. Lude.10.

## D1r

Van Christus in mijn wonden daer, Men strijdet daer oock al om prijs, Met Gheestlicke wapen, In dat hemelsche Paradijs.	2.Cor.10
Gheen geweld en is daer inne, Noch oock eenige heerschappy, Al die Christum beminnen, Sijn Coningen van sonden vry, Op die weyde worden sy daer geleyt, Christus is haren Herder, Vol ghenaden en waerheyt.	Math.18. Apo.1. Esech.34 Iohan.1.
Dit is die Stadt des Heeren, Die Bruyt die Coninghin, Blinckende met witte cleeren, Claerder dan die Sonne schijn, Van Christus is sy toebereyt, met Geestelicke duechden, Haren Coninck sy verbeyt,	Apo.19. Math.13. Psalm.84
Doen buychden ick mijn knyen, En sprack O schepper mijn, V loue ick tallen tijden, Die my ghenadich wilt zijn, Die my wt Egipten hebt gheleyt, Met den verlorenen sone, Dat eewich leuen toeseyt.	Gene.1 Exodi.1 Lude.15.
Als ick v nv had gheuonden, O ghy Coninck van Israel, Ick dat ick moet vermonden, Vwen lof met Zerubabel, Tegen die vyanden hier ick op mijn stem, Om die mueren op te bouwen, Al van Ierusalem.	Deut.10. 1.Esdre.5. 1.Petr.2.



Die vyanden waren veele, Om wt te roepen my, Twee legers tot dier stede, Deen was de Hoer van Babel vry, Dat ander dat was, ick denck dat beest, Dat Ioannes sach oprijzen, Vander aerden onbevreesst.	Ioan.16.  Apo.17 Apo.13
Eenen wint had hem verheuen, Van Babel wtghegaen, Eenen stroom die quam gheslegen, Om my te nemen gheuaen, Dat Beest dat quam geweldich voort, Het schoot yverighe pijlen, Om my te brengen der doot.	Acto.20. Math.7.  Apo.12.
Als Leeuwen sy my omginghen, Van achter ende van vuer, Maer o Heer, ghy holpt my springhen, Met Daudid ouer de muer, De haren mijns hoofts had ghy geteld, Niet een en costen sy crencken, Want ick stont in v ghewelt.	1.Petr.5.  Math.10  Esay.43.
U moet ick vader louen, Ghenadighe Heere soet, Want sy ginhen noch beroouen, Mijn tijtlicke goet, Dat ghy my Heere weerdich acht, Om veruolleging te lijden, Van dit verkeert gheslacht.	Math.6.     Phil.2.
Nv moet ick dan gaen dolen, Met Abraham opt velt, En my berghen in holen, met de Ioden een zijn ghetelt,	Gene.12. 1.Mach.2

Die in Machabeen waren versmaet,  
 Lieuer met haer te steruen,  
 Dan te laten mijns vaders raet.

Een wtlander moet ick wesen,  
 Ter werelt een gaeyspel,  
 Om Christus leer ghepresen,  
 Ben ick verwesen, te zijn rebel,  
 Een vreemdelinck ben ick nv bekant,  
 Als een pelgrim so wy lesen,  
 Gaen ick dolen achter lant.

Hebre.13.  
 1.Corint.4.

1.Pet.2

Maer O Heere verheuen,  
 Ick bid u v helpt my ras,  
 Seynt uwen Enghel op mijn wegghen,  
 Sy ghy dedet Tobias,  
 Oft ick noch viel inder vyanden hant,  
 Dat ick v mach belijden,  
 O mijn Heer en Coninck vaillant,

Tobie.5.

Mathe.10.  
 Deut.10.

Wilt vast op my vertrouwen,  
 Ken verlaet v nemmermeer,  
 Op mynen wech sal ick v houwen,  
 Sy ghy blijft by mijnder leer,  
 Ick sal by v zijn in water en vier,  
 Wilt niet meer tot Babel keeren,  
 maer secht de werelt adieu.

Heb.11.

Psal.33.  
 Esaye 43.  
 2.Pet.2.

Adieu ghy boose werelt blint,  
 Adieu mijn vrienden al,  
 Adieu die my niet meer en kent,  
 Adieu om Christus wegghen smal,  
 Adieu den tijtlicken schat,  
 Adieu ick moet gaen wandelen,  
 Naer die nieuwe hemelsche stat.

Ioan.2.  
 Luce 14.

Math.7.  
 Math.6.  
 Apoca.21.

*Een nieu liedeken,**op die wijse***noch weet ick een schoon stadt, etc.**

OCh vrienden al te saem, Wilt vast op God vertrouwen, Vrijmoedich wilt voortgaen, Aen die waerheyt wilt v houwen, Heft op v hoofden siet, Laet v beweghen niet, Oft anders v naeket swaer verdriet.	Psal.37.  Esaye 60.  Ephe.4.
Staet vast en welghemoet, Om den Heere te behaghen, Wederstaet vlees en bloet, Want den vyant leyt v laghen, Den Draeck die schiet seer fel, Vierighe pijlen snel, Om ons te brenghen int ghequel,	1.Petr.5.  1.Cor.15.  Apoca.12.
Sijn leden zijn so seer ontstelt, De poorten der hellen rasen, Om dat de waerheyt is int velt, En de baesuyne wort gheblasen, Daerom zijn zy ghestoort, Tgaet ons naer Christus woort, Wy moeten al duer die enghe poort,	Mat.16.  Luce.13.
In pijn anext ende lijden, moet die bruyt Christi baren, Sy comen aen alle sijden, Om haer cruys te beswaren, De werelt maeckt op ons ghetier, Door sweert water en vier, O Here moeten wy treden hier,	Apoca.12.  Ioan.16.

Wy worden soo zeer ghehaet,  
 Bespot in desen leuen,  
 Om Christus dat edel zaet,  
 Die Fonteyne hooch verheuen,  
 Worden wy veracht versmaet,  
 Van deen stadt in dander gheiaecht,  
 Als ketters en verleyders beclaecht.

Gene.7.  
 Apoca.22.

V woort O Heere goet,  
 Moghen wy niet vertellen,  
 Deen dreycht on metter doot,  
 Dander verdoemt ons totter hellen,  
 Ghebonden op die pijnbanck,  
 Stom als een Lam is onsen ganck,  
 Aenden staeck ghestelt, leuent verbrant.

Esaye.43.

O Heere onse Vader,  
 Wilt ons ghenadich wesen,  
 Verlost v kinders alle gader,  
 En laet ons toch geen weesen,  
 Wast af ons traenkens al,  
 Helpt ons wt dit gheschal,  
 Want Heere desen wech is smal.

Math.6.  
 Eccle.2.

Och ghy mijn schaepkens al,  
 En wilt v niet verpletten,  
 Als is den wech seer smal,  
 Ick sal u tot my trecken,  
 mijn armen zijn opgedaen,  
 Coemt wilt blijerschap ontfaen,  
 In dat eewighe leuen suldy gaen.

Ioan.10.  
 Math.10.  
 Ioan.17.  
 Phil.3.  
 Luce.15.  
 Math.25.

Verblijt v nv altsaem,  
 O ghy mijn Crijgherinne,  
 Doet blinckende cleederen aen,

Mich.4.  
 Esaye 6.

Laet mijn licht van v schijnen Vreest Duyuel, hel noch doot, Want ick quam in uwen noot, En vergoot voor v mijn bloet so root.	Apoc.19. Esaie 8. 1. Corin.15. 1.Ioan.1.
Den torn heb ick ghestilt, Ws vaders hooch verheuen, Ick ben die fonteyn, wie wilt Die drinct, sal ewich leuen, Ick heb den Goliath voorwaer, Die v beschimte daer Overwonnen dit is claer.	Ephe.2.  Apoc.22 Ioan.7.  1.Corin.17.
Ick ben den naghel Iaels, Die Sisaram thooft nagelde, Die mijn schaepkens voor Baals, Propheten bewaerde, Ick heb den Leeu en Beer, Ouerwonnen dit is cleer, Die v soect te voeren van mijnder leer.	      De Rech.4.
Mijn bloet is de roode Zee, Daer duer ick v behielde, Ick ben dat Hemelsche Man, dat voor v neder viele, Ick ben den herden steen, Daer dat leuende water reen, Wt vloot, coemt drinckt al gemeen.	Exod.14.  Exod.16. Ioan.6. Exod.17.
Ick ben Simpson seer sterck, Die de poorten der Hellen, Nam wech, al wt haer perck, Gingse op den bercch stellen, Iacobs leer ben ick ghenaemt,	    Iudi.16.

Dus, duer my neemt uwen ganck,  
Climt op ten Hemel, v vreucht ontfangt.

Gene.28.

Ioan.10.

Ick ben den wech certeyn,  
Die waerheyt en dat leuen,  
Den wijnstock wt liefden reyn,  
Die mijn rancxkens wtgelesen,  
Bewaer al voor ghewelt,  
Den vyant neder gheuelst,  
In vrede voor mynen vader ghestelt.

Ioan.14.

Ioan.15.

Slecht en recht bewaert my  
Heere.

Ephe.2.

Psalm.25.